

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки та управління
Факультет менеджменту

Кафедра управління виробництвом та
інноваційною діяльністю підприємств

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

Методичні рекомендації
щодо виконання практичних занять та
самостійного вивчення дисципліни для здобувачів
вищої освіти ступеня «магістр» спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»
денної форми навчання

МИКОЛАЇВ
2019

УДК 65.012.32:334.722.8

К 96

Друкуються за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від 28.02.2019 р., протокол №6.

Укладач:

В.С. Кушнірук – канд. екон. наук, доцент кафедри управління виробництвом та інноваційною діяльністю підприємств, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

Л.В. Назарова – д-р екон. наук, доцент кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності, Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського;

І.Г. Крилова – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет.

Миколаївський національний
аграрний університет, 2019

ПЕРЕДМОВА

Структура корпоративних відносин кожної країни складається під впливом таких факторів: законодавча база, яка регулює права і обов'язки сторін, що беруть участь у корпоративному управлінні; практика ділових стосунків, що склалася в країні; статут корпорації.

У кожній країні структура корпоративного управління має свої основні ознаки або елементи, що відрізняють її від структур інших країн. Інші при порівняльному аналізі фахівці оперують в основному трьома моделями: англо-американською, японською і німецькою.

Основні ознаки чи елементи, що відрізняють одну модель від іншої, це: головні учасники корпоративного середовища; основні групи акціонерів конкретної країни; склад ради директорів; законодавчі рамки; вимоги до розкриття інформації для корпорацій; корпоративні дії, що вимагають схвалення акціонерів; механізм взаємодії між головними учасниками.

Корпоративне управління створює правове поле для визначення прав і відповідальності різних сторін корпорації та регулює їх взаємовідносини. Тому для повного розуміння питань корпоративного управління кожною із сторін потрібне уміння, планувати і здійснювати свою стратегію, а також оцінювати поведінку інших сторін.

Мета навчальної дисципліни: допомогти студентам розібратися в різних моделях корпоративного управління, усвідомити, що це динамічний процес який розвивається відповідно до існуючих чинників і умов.

Усвідомивши ключові елементи і розібравшись у механізмах взаємодії інших моделей, студенти зможуть аналізувати структуру корпоративного управління, брати участь у розробці стратегії та запозичувати механізми, що найбільшою мірою відповідають специфіці їх акціонерного товариства.

Опановуючи дисципліну, студент здобуває знання щодо законодавчої бази, що забезпечуватиме побудову ефективної системи внутрішньо-корпоративного управління; особливостей державного регулювання корпоративного сектора; функцій Комісії з цінних паперів та фондового ринку; антимонопольного регулювання; депозитарної системи; управління рухом акцій на первинному та вторинному ринках; особливостей діяльності фінансових посередників у корпоративному секторі; особливостей внутрішньо-корпоративного регулювання різних сторін діяльності акціонерних товариств; особливостей антикризового управління акціонерними товариствами.

МОДУЛЬ I

СУТЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Тема 1. Суть і поняття корпоративного управління (2 год.)

План лекції

1. Суть і економічна природа корпоративного управління.
2. Об'єкти корпоративного управління.
3. Суб'єкти, зовнішня та внутрішня сфери корпоративного управління.
4. Функції корпоративного управління.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Чим зумовлене зростання ролі корпоративного управління в Україні?
2. Що означає корпоративне управління у широкому розумінні цього слова?
3. Розкрийте суть поняття «корпоративні права».
4. Назвіть суб'єкти корпоративного управління.
5. Чи всі інвестори є суб'єктами корпоративного управління?
6. У яких випадках працівники корпоративних структур не є суб'єктами корпоративних відносин?
7. Чим відрізняється корпоративне управління від загального менеджменту?
8. Які організаційні форми бізнесу належать до корпоративних?
9. Назвіть форми державної корпоративної власності.
10. Що треба розуміти під зовнішньою сферою корпоративного управління?
11. Які основні регулятори зовнішньої сфери корпоративного управління?
12. Поясніть, що входить до внутрішньої сфери корпоративного управління?

Тести для самоконтролю:

1. ... являє собою процеси регулювання власником руху його корпоративних прав із метою отримання прибутку, управління корпоративним підприємством, відшкодування витрат через одержання частки майна при його ліквідації, можливих спекулятивних операціях з корпоративними правами.

- 1) корпоративне право;
- 2) корпоративне управління;
- 3) приватне управління;
- 4) колективне управління.

2. Головною метою корпоративного управління є отримання:

- 1) частки відсотка;
- 2) частини збитку;
- 3) частини доходу;
- 4) частини прибутку.

3. Частина прибутку (платіж), що проводиться на користь власника (довірених осіб власника) корпоративних прав, емітованих юридичною особою внаслідок розподілу частини її прибутку:

- 1) дивіденд;
- 2) відсоток;
- 3) кредит;
- 4) акредитив.

4. ... права – це право власності на частку (пай) у статутному фонді (капіталі) юридичної особи, включаючи права на управління, отримання відповідної частки прибутку такої особи, отримання інформації про діяльність цієї особи, а також частки активів у разі її ліквідації відповідно до чинного законодавства:

- 1) приватні;
- 2) державні;
- 3) колективні;
- 4) корпоративні.

5. У США власниками акцій є значна кількість громадян, а саме:

- 1) понад 15 млн. осіб;
- 2) понад 75 млн. осіб;
- 3) понад 25 млн. осіб;
- 4) понад 55 млн. осіб.

6. У Швеції акціями володіє кожний ... громадянин

- 1) другий;
- 2) четвертий;
- 3) п'ятий;
- 4) третій.

7. ... корпоративного управління є інші два рівні — корпоративне підприємство та форми і методи державного регулювання корпоративного сектора і державної власності у ньому:

- 1) метою;
- 2) об'єктом;
- 3) суб'єктом;
- 4) предметом.

8. До об'єднань осіб належать:

- 1) приватне і комунальне товариства;
- 2) повне і командитне товариства;
- 3) закриті і повне товариства;
- 4) приватне і командитне.

9. В об'єднаннях капіталів домінує:

- 1) державній елемент;
- 2) інтелектуальній елемент;
- 3) майновий елемент;
- 4) національний елемент.

10. Станом на початок 2001 р. в Україні налічувалось понад ... тис. державних підприємств та організацій, підпорядкованих 46 галузевим міністерствам та іншим органам державної влади:

- 1) 55;
- 2) 45;
- 3) 30;
- 4) 15.

11. ... корпоративний сектор функціонує на засадах економічної свободи і повної відповідальності, які регулюються чинним законодавством України:

- 1) недержавний;
- 2) державний;
- 3) міжнародний;
- 4) регіональний.

12. ... підприємства функціонують на правах повного господарського відання або оперативного управління:

- 1) приватні;
- 2) колективні;
- 3) державні;
- 4) недержавні.

13. До функцій органів ... управління віднесено вирішення питань створення, реорганізації і ліквідації підприємств, визначення цілей їх діяльності, здійснення контролю за ефективністю використання і зберігання довіреного підприємствам державного майна:

- 1) акціонерного;
- 2) державного;
- 3) комунального;
- 4) недержавного.

14. Крім того, законодавчо визначено поняття ... підприємства, затверджено їх перелік, типовий статут і положення про складання плану розвитку і фінансового плану:

- 1) колективного;
- 2) приватного;
- 3) казенного;
- 4) комунального.

15. ... корпоративного управління без сумніву має бути майно, передане до статутних фондів господарських товариств, акції акціонерних товариств, які перебувають у власності держави, державне майно, передане до статутних фондів холдингових компаній і фінансово-промислових груп, державне майно, передане в оренду, та ін.:

- 1) метою;
- 2) суб'єктом;
- 3) об'єктом;
- 4) предметом.

16. ... корпоративного управління виступають безпосередні власники корпоративних прав:

- 1) суб'єктами;
- 2) об'єктами;
- 3) емітентом;
- 4) предметом.

17. Слід знати, що емітент цінних паперів — це ... особа, яка від свого імені випускає цінні папери і зобов'язується виконувати обов'язки, що випливають з умов їх випуску:

- 1) фізична;
- 2) юридична;
- 3) фізична і юридична;
- 4) немає правильної відповіді.

18. Права і обов'язки щодо цінних паперів виникають з моменту ... їх емітентом або його уповноваженою особою одержувачу (покупцю) чи його уповноваженій особі:

- 1) передачі;
- 2) знищенням;
- 3) обміну;
- 4) немає правильної відповіді.

19. Особливу роль серед суб'єктів корпоративного управління відіграє:

- 1) окремі громадяни;
- 2) інституція менеджерів;
- 3) державні та недержавні органи;
- 4) власники.

20. У світі існує розвинутий інститут ... , завдяки якому власник корпоративних прав передає значну частину своїх прав в управління професіоналам:

- 1) найманих робітників.
- 2) посередництва;
- 3) власників;

4) менеджерів.

21. ... загальним завданням системи корпоративного управління є забезпечення стабільної ефективної роботи корпорації:

- 1) короткостроковим;
- 2) довгостроковим;
- 3) середньостроковим;
- 4) безстроковим.

22. Для вітчизняної практики корпоративного управління, що почало формуватися лише з появою ... сектора, представленого в основному господарськими товариствами, важливим є визначення форм і методів управління господарськими товариствами:

- 1) державного;
- 2) недержавного;
- 3) міжнародного;
- 4) регіонального.

23. Державні органи загальної та спеціальної компетенції є важливим ... елементом системи корпоративного управління:

- 1) внутрішнім;
- 2) зовнішнім;
- 3) міжнародним;
- 4) регіональним.

24. Можна виділити ... структурні елементи корпоративного управління:

- 1) регіональні;
- 2) зовнішні та внутрішні;
- 3) міжнародні;
- 4) державні.

25. Другим важливим зовнішнім елементом корпоративного регулювання є:

- 1) податковий механізм;
- 2) механізми ринкового контролю;
- 3) міжнародний контроль;
- 4) механізм попиту і пропозиції.

26. Третім важливим елементом зовнішнього корпоративного управління можна вважати:

- 1) податковий механізм;
- 2) громадські організації, засоби масової інформації;
- 3) механізми ринкового контролю;
- 4) міжнародний контроль.

27. ... є чіткими індикаторами правильності корпоративної стратегії і тактики фірми і призводять до ліквідації неефективно діючих структур:

- 1) ринки зайнятості;
- 2) ринки продукції;
- 3) рівень податків;
- 4) рівень збитків.

28. ... елементи системи корпоративного управління залежать насамперед від наявності ефективних норм та процедур взаємовідносин власників і їх впливу на менеджмент підприємства:

- 1) внутрішні;
- 2) зовнішні;
- 3) міжнародні;
- 4) регіональні.

29. ... виявляється у формуванні їх власником цілей — отримання дивідендів чи реальне управління, зростання курсової вартості акції, можливих спекулятивних операцій:

- 1) функція планування;
- 2) функція координації;
- 3) функція організації;
- 4) функція мотивації.

30. ... , яка є базисною, виявляється в самостійному управлінні корпоративними правами або передачі їх через довіреність, намаганні бути присутнім чи відсутнім на зборах власників корпоративних прав, прийнятті рішень для власників корпоративних прав, які дають право певного контролю для здійснення управлінських функцій:

- 1) функція планування;
- 2) функція координації;
- 3) функція організації;
- 4) функція мотивації.

31. ... передбачає узгодження зв'язків власника корпоративних прав з корпорацією, а також довіреними особами, якщо вони є:

- 1) функція планування;
- 2) функція координації;
- 3) функція організації;
- 4) функція мотивації.

32. ... в управлінні корпоративними правами виявляється насамперед у власників корпоративних прав, які можуть його здійснювати. Для дрібних власників вона полягає в контролі за отриманням дивідендів, отриманням інформації при кумулятивному голосуванні:

- 1) функція планування;

- 2) функція координації;
- 3) функція контролю;
- 4) функція мотивації.

33. ... в управлінні корпоративними правами виявляється в належній оплаті довірених осіб, отриманні дивідендів:

- 1) функція мотивації;
- 2) функція координації;
- 3) функція контролю;
- 4) функція мотивації.

34. ... на стадії утворення акціонерного товариства полягає у виборі засновників, виборі форми акціонерного товариства (закритого чи відкритого), формуванні місії корпорації:

- 1) функція планування;
- 2) функція координації;
- 3) функція організації;
- 4) функція мотивації.

35. ... в управлінні корпорацією виявляється у формуванні оптимальної управлінської структури з існуючим контролем оцінки наявних можливостей корпорації, формуванні специфічних видів діяльності корпорації, в розробці й прийнятті установчих та інших внутрішньо корпоративних документів:

- 1) функція планування;
- 2) функція координації;
- 3) функція організації;
- 4) функція мотивації.

36. ... в управлінні корпорацією реалізується при координації дій та установчих документів акціонерного товариства з законодавчою базою та узгодженні дій з державними регулятивними органами, узгодженні дій структурних органів управління, встановленні раціональних зв'язків з постачальниками та споживачами, координації відносин з фінансовими посередниками:

- 1) функція планування;
- 2) функція координації;
- 3) функція контролю;
- 4) функція мотивації.

37. ... в управлінні корпорацією виявляється перш за все у встановленні відповідності установчих та внутрішньо корпоративних документів правової бази, формуванні реального контрольного пакета акцій або узгодженості дій власників пакетів акцій при голосуванні, встановленні стандартів діяльності корпорації, зіставленні досягнутих результатів зі стандартами, коригуванні діяльності:

- 1) функція планування;

- 2) функція координації;
- 3) функція контролю;
- 4) функція мотивації.

38. ... в управлінні корпораціями виявляється, перш за все, у проведенні оптимальної дивідендної політики акціонерного товариства, належній оплаті управлінських органів, різних формах стимулювання менеджерів та інших працівників:

- 1) функція мотивації;
- 2) функція координації;
- 3) функція контролю;
- 4) функція мотивації.

39. Корпоративне управління має ... функції, притаманні лише йому:

- 1) загальні;
- 2) спеціальні (конкретні);
- 3) власні;
- 4) уніфіковані.

40. До таких ... управлінських функцій належать: проведення первинної та похідних емісій, регулювання руху корпоративних цінних паперів на фондовому ринку, регулювання проведення загальних зборів, формування органів управління між загальними зборами та надання їм певних повноважень, робота з фінансовими посередниками, організація депозитарної та реєстраційної діяльності, організація виплати дивідендів, ознайомлення акціонерів з інформацією, реорганізація корпорації тощо.

- 1) загальних;
- 2) спеціальних (конкретних);
- 3) власних;
- 4) уніфікованих.

Тема 2. Господарські товариства як об'єкт корпоративного управління (2 год.)

План лекції

1. Економічна роль господарських товариств.
2. Загальна характеристика господарських товариств.
3. Господарські товариства корпоративного і некорпоративного типу.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Якою була основна мета створення господарських товариств?
2. Коли виникли перші господарські товариства і в яких формах?
3. Охарактеризуйте основні економічні риси господарських товариств корпоративного типу.
4. Назвіть основні види господарських товариств в Україні.
5. Які основні вимоги до установчих документів господарських товариств?
6. Який порядок створення господарських товариств?
7. Назвіть основні права учасників господарських товариств.
8. Які чинники перешкоджають абсолютному дотриманню прав учасників деяких господарських товариств?
9. Розкрийте основні зобов'язання учасників господарських товариств.
10. Назвіть господарські товариства корпоративного і некорпоративного типів.
11. Чому акціонерні товариства найбільш суттєво втілюють риси корпорації?
12. Назвіть господарські товариства некорпоративного типу. Які з них мають певні риси корпорацій?

Тести для самоконтролю:

1. Господарські товариства є:

- 1) предметом корпоративного управління;
- 2) суб'єктом корпоративного управління;
- 3) галуззю корпоративного управління;
- 4) об'єктом корпоративного управління.

2. Виникнення акціонерних товариств як основної форми господарських товариств у сучасному їх вигляді припадає на:

- 1) кінець XV – початок XVI ст.;
- 2) початок XVI ст.;
- 3) кінець XVI – початок XVII ст.;
- 4) кінець XVII ст.

3. Виникнення акціонерних товариств почалося із заснування:

- 1) Польського монетного двору Миколаю Коперником;
- 2) Нідерландської об'єднаної Ост-Індської компанії для індійської торгівлі з основним капіталом 6,5 млн. флоринів;
- 3) підприємств, що виробляли гумові вироби із каучуку;
- 4) об'єднання громадян для серійного виробництва парових двигунів.

4. Формування акціонерних товариств в Україні припадає на:

- 1) 1757 р.
- 2) 1850–1860 рр.;
- 3) 1867 р.;
- 4) 1870–1880 рр.

5. Обмеження економічних ризиків у акціонерних товариствах та товариствах з обмеженою відповідальністю відображається у:

- 1) зменшенні тиску зі сторони уряду;
- 2) державних дотаціях та преференціях;
- 3) разі ліквідації товариства повертаються всі внески його засновникам;
- 4) учасники відповідають за зобов'язаннями товариства лише своїми корпоративними правами.

6. Економічні ризики охоплюють як товариство, так і його учасників за умови:

- 1) викупу акцій чи придбання паїв;
- 2) несанкціонованих дій учасниками товариства;
- 3) відчуження корпоративних прав власників;
- 4) примусова передача товариства у державну власність.

7. Поєднання різних можливостей як характерна економічна криза господарського товариства полягає у:

- 1) об'єднанні осіб із різними економічними інтересами;
- 2) поєднанні фізичних та юридичних осіб;
- 3) розмежуванні капіталу та економічної діяльності;
- 4) усі відповіді правильні.

8. Характерною рисою господарських товариств є:

- 1) поєднання капіталів підприємства та його учасників;
- 2) розмежування капіталів такого підприємства і його учасників;
- 3) поєднання реального капіталу із капіталом цінних паперів;
- 4) немає правильної відповіді.

9. Господарські товариства наділені такими характерними рисами:

- 1) вільні майнові відносини між власниками та учасниками товариства;
- 2) власність товариства належить усім його учасникам;
- 3) жорстке відокремлення власності товариства і його учасників і, відповідно, складність вилучення капіталу з товариства його учасником;
- 4) немає правильної відповіді.

10. Реалізація права власності на частку в капіталі корпоративного господарського товариства настає для учасника за умови:

- 1) запиту учасника на відшкодування його частки;
- 2) рішення судових органів;

- 3) учасник не має права власності на частку у капіталі;
- 4) його виходу з господарського товариства або у разі його ліквідації.

11. Характерною рисою господарських товариств (особливо акціонерного) є:

- 1) обмеження накопичення капіталу його прибутком;
- 2) внутрішня необмеженість накопичення капіталу;
- 3) поєднання реального капіталу із капіталом цінних паперів;
- 4) поєднання капіталів підприємства та його учасників.

12. Для організації акціонерних товариств в Україні діє така система:

- 1) концесійна;
- 2) система дозволу;
- 3) явочна система;
- 4) усі відповіді правильні.

13. Чи можуть товариства в Україні формуватися без юридичних угод?

- 1) Не можуть;
- 2) можуть;
- 3) можуть лише за наявності дозволів уряду;
- 4) можуть за бажанням засновників товариства.

14. Які назви використовуються при найменуванні товариства?

- 1) Які означають належність до міністерств і відомств;
- 2) що збігаються з уже існуючими назвами товариств;
- 3) можна використовувати будь-які назви;
- 4) назви, що виключають збігання з іншими та належність до міністерств, відомств і громадських організацій.

15. Відомості про вид товариства, предмет і цілі його діяльності, склад засновників (засновника) та учасників (учасника), найменування та місцезнаходження, розмір і порядок утворення статутного фонду, порядок розподілу прибутків та збитків, склад і компетенція органів товариства та порядок прийняття ними рішень, включаючи перелік питань, у яких потрібна одностайність або кваліфікована більшість голосів, порядок внесення змін до установчого документа, а також порядок ліквідації і реорганізації товариства:

- 1) не є обов'язковими для зазначення в установчих документах;
- 2) зазначаються в установчих документах у деяких випадках;
- 3) є обов'язковими для зазначення в установчих документах;
- 4) немає правильної відповіді.

16. Місцезнаходження господарського товариства, що реєструється в Україні має бути:

- 1) в Україні;
- 2) у будь – якій державі;
- 3) у країнах, з якими укладено договір про економічну співпрацю;

4) усі відповіді правильні.

17. Термін діяльності товариства є:

- 1) невизначений;
- 2) обмежений 5-ма роками;
- 3) не більше 10 років;
- 4) до 3-х років.

18. Базовим документом для побудови системи корпоративного управління є:

- 1) свідоцтво про випуск цінних паперів;
- 2) засновницький договір;
- 3) статут;
- 4) довідка про прийняття на облік.

19. Законодавством визначено, що товариство зобов'язане повідомити орган, що провів реєстрацію, про зміни, які сталися в установчих документах, для внесення необхідних змін:

- 1) у 10-денний термін;
- 2) у 5-денний термін;
- 3) протягом 14 днів;
- 4) протягом 10 робочих днів.

20. Який статутний фонд необхідно мати за створення акціонерного товариства?

- 1) Не менш як 1250 мінімальних заробітних плат;
- 2) не менше 625 мінімальних заробітних плат;
- 3) не більш як 1250 мінімальних заробітних плат;
- 4) не більш як 625 мінімальних заробітних плат.

21. Який статутний фонд необхідно мати за створення товариства з обмеженою відповідальністю?

- 1) Не менш як 1250 мінімальних заробітних плат;
- 2) не менше 100 мінімальних заробітних плат;
- 3) не більш як 1250 мінімальних заробітних плат;
- 4) не більш як 100 мінімальних заробітних плат.

22. Чи реалізуються права учасників товариства однаково без порушень їх прав?

- 1) Так, адже це передбачено законом;
- 2) так, власники у цьому зацікавлені;
- 3) ні, адже це не є вигідним для власників;
- 4) ні, при великій кількості учасників неможливо дотриматися всіх прав акціонерів.

23. Дотримуватися установчого документа товариства і виконувати рішення загальних зборів, виконувати свої зобов'язання перед товариством, не розголошувати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію про діяльність товариства є:

- 1) правами учасників товариства;
- 2) бажаними до виконання умовами для учасників;
- 3) зобов'язаннями учасників товариства;
- 4) ознаками господарських товариств.

24. Брати участь в управлінні товариством, брати участь у розподілі прибутку товариства й одержувати його частину (дивіденди), виходити в установленому порядку з товариства, здійснювати відчуження часток у статутному (складеному) капіталі товариства, цінних паперів, що засвідчують участь у товаристві та отримувати усю необхідну інформацію про діяльність товариства є:

- 1) бажаними до виконання умовами для учасників;
- 2) зобов'язаннями учасників товариства;
- 3) ознаками господарських товариств;
- 4) правами учасників товариства.

25. Які обов'язки учасників товариства мають переважно декларативний характер?

- 1) Отримувати дивіденди;
- 2) щодо дотримання установчих та внутрішньо корпоративних документів, нерозголошення таємниці;
- 3) виконувати рішення загальних зборів;
- 4) відчужувати вкладені частки та цінні папери.

26. Товариство, що має статутний фонд, розділений на частки, розмір яких визначається статутом – це:

- 1) товариство з обмеженою відповідальністю;
- 2) повне товариство;
- 3) товариство з додатковою відповідальністю;
- 4) командитне товариство.

27. Яку частку своїх вкладів повинні сплатити учасники товариства з обмеженою відповідальністю до моменту державної реєстрації?

- 1) 40%;
- 2) 30%;
- 3) 50%;
- 4) 75%.

28. Якщо вартість чистих активів товариства стає меншою від визначеного законом мінімального розміру статутного капіталу, товариство підлягає:

- 1) ліквідації;

- 2) реорганізації;
- 3) перейменуванню;
- 4) продажу.

29. Коли допускається збільшення статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю?

- 1) У порядку, встановленому законом;
- 2) після повідомлення всіх його кредиторів;
- 3) у разі реорганізації товариства;
- 4) після внесення усіма учасниками вкладів у повному обсязі.

30. Коли допускається зменшення статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю?

- 1) Після внесення всіма учасниками вкладів у повному обсязі;
- 2) у порядку, встановленому законом;
- 3) після повідомлення в порядку, встановленому законом, усіх його кредиторів;
- 4) у разі реорганізації товариства.

31. У якій формі повертається майно, передане учасником товариству?

- 1) У натуральній формі без винагороди;
- 2) у натуральній формі з винагородою;
- 3) у грошовій формі;
- 4) у речовій формі.

32. Особливістю якого товариства порівняно з акціонерним є те, що у разі реорганізації або смерті учасника товариства правонаступники мають переважне право вступу до цього товариства?

- 1) Товариства з обмеженою відповідальністю;
- 2) товариства з додатковою відповідальністю;
- 3) повного товариства;
- 4) командитного товариства.

33. В якому документі передбачено граничний розмір відповідальності учасників товариства з додатковою відповідальністю?

- 1) Договір купівлі-продажу;
- 2) засновницький договір;
- 3) статут;
- 4) установчий договір.

34. Якої суттєвої корпоративної риси не мають товариства з додатковою відповідальністю?

- 1) Відповідальності по ризиках;
- 2) обмеженої відповідальності;
- 3) додаткової відповідальності;
- 4) повної відповідальності.

35. Товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном. – це:

- 1) повне товариство;
- 2) товариство з обмеженої відповідальністю;
- 3) командитне товариство;
- 4) товариство з додатковою відповідальністю.

36. В якому разі припиняються повноваження учасника повного товариства?

- 1) Припинення діяльності товариства;
- 2) продаж товариства;
- 3) об'єднання з іншим товариством;
- 4) реорганізація товариства.

37. Яка особливість правонаступництва особи, яка вступає у власність корпоративними правами повного товариства?

- 1) Несе відповідальність за невиконання доручення;
- 2) несе відповідальність за борги;
- 3) несе відповідальність за невиконання доручення;
- 4) несе управлінську відповідальність.

38. Товариство, в якому разом з одним або більше учасниками, які здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і несуть додаткову відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном, є один або більше учасників, відповідальність яких обмежується вкладом у майні товариства – це:

- 1) командитне товариство;
- 2) повне товариство;
- 3) товариство з обмеженою відповідальністю;
- 4) товариство з додатковою відповідальністю.

38. Який сукупний розмір часток вкладників від майна командитного товариства?

- 1) >50%;
- 2) >30%;
- 3) >75%;
- 4) >40%.

39. Хто здійснює управління командитним товариством?

- 1) Вкладники;
- 2) учасники з обмеженою відповідальністю;
- 3) учасники з повною відповідальністю;
- 4) учасники з додатковою відповідальністю.

40. Які права мають вкладники командитного товариства?

- 1) Право на управління;
- 2) право на отримання доходу;
- 3) право на пільги;
- 4) право на реорганізацію товариства.

41. У разі вибуття всіх учасників з повною відповідальністю, командитне товариство підлягає:

- 1) реорганізації;
- 2) ліквідації;
- 3) продажу;
- 4) розпаду.

42. Управління господарськими товариствами, які є переважно організаційно-економічною формою сучасних підприємств, – це.

- 1) корпоративне управління;
- 2) некорпоративне управління;
- 3) господарське управління;
- 4) фінансове управління.

43. Учасник повного товариства, який систематично не виконує обов'язки або перешкоджає своїми діями досягненню цілей товариства, підлягає:

- 1) примусовому виключенню;
- 2) накладанню штрафу;
- 3) попередженню;
- 4) нагороді.

Тема 3. Місце корпоративного сектора в сучасних світових соціально-економічних системах (2 год.)

План лекції

1. Вплив акціонерних товариств на соціально-економічний розвиток.
2. Стан корпоративного сектора в розвинутих країнах світу.
3. Розвиток транснаціональних корпорацій у сучасних умовах.
4. Особливості формування корпоративного сектора в країнах з перехідною економікою.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Який вплив корпорації на соціально-економічний розвиток на загальнонаціональному рівні?
2. Які напрями впливу акціонерного капіталу на регіональному рівні?
3. Охарактеризуйте сучасний стан корпоративного сектора в економіці США.
4. Охарактеризуйте сучасний стан корпоративного сектора в економіці Канади.
5. Охарактеризуйте сучасний стан корпоративного сектора в економіці Японії.
6. Охарактеризуйте сучасний стан корпоративного сектора в економіці Південної Кореї.
7. Охарактеризуйте сучасний стан корпоративного сектора в економіці Німеччини.
8. Охарактеризуйте сучасний стан корпоративного сектора в економіці Великої Британії.
9. Охарактеризуйте сучасний стан корпоративного сектора в економіці Швеції.
10. Охарактеризуйте сучасний стан корпоративного сектора в економіці Іспанії.
11. Охарактеризуйте сучасний стан корпоративного сектора в економіці Нідерландів.
12. Які характерні риси розвитку транснаціональних корпорацій у сучасних умовах?

Тести для самоконтролю:

1. Корпорації якої країни характеризуються значною економічною потужністю, частка ВВП яких становить понад 70%?
 - 1) США;
 - 2) Канади;
 - 3) Японії;
 - 4) Німеччини.

2. До могутніх корпорацій якої країни можна віднести “Сіті корпорейшн”, “Дженерал моторс”, “Дженерал електрик”, “Форд”:
 - 1) Німеччини;
 - 2) Бельгії;
 - 3) Іспанії;
 - 4) США.

3. Частина акціонерного капіталу яких корпорацій перебуває у володінні пенсійних та пайових фондів?

- 1) Італії;
- 2) США;
- 3) Японії;
- 4) Данії.

4. Які корпорації орієнтовані більше на зовнішній ринок, внутрішні механізми діяльності розвинені гірше?

- 1) Німеччини;
- 2) Бельгії;
- 3) Іспанії;
- 4) США.

5. Корпоративний сектор якої країни регулюється законами федеральних та провінціальних урядів?

- 1) США;
- 2) Канади;
- 3) Японії;
- 4) Німеччини.

6. До найбільш відомих кейрецу якої країни можна віднести “Міцубісі”, “Ясуда”, “Ніссан”, “Тойота”, “Хітачі”?

- 1) Китаю;
- 2) Південної Кореї;
- 3) Японії;
- 4) Німеччини.

7. До найбільш відомих чеболь якої країни можна віднести “Деу”, “Самсунг”, “Ел-Джі”, “Хьонде”?

- 1) Китаю;
- 2) Південної Кореї;
- 3) Японії;
- 4) Німеччини.

8. Які з названих підприємств не мають права займатися банківським бізнесом, що заборонено чинним законодавством?

- 1) Чеболь;
- 2) кейрецу;
- 3) корпорації;
- 4) ФПГ.

9. У якій країні перші корпорації виникли у XVIII ст.?

- 1) Німеччині;
- 2) Бельгії;

- 3) Іспанія;
- 4) США.

10. До найвідоміших корпорацій корпоративного типу якої країни можна віднести “Сіменс”, “Фольксваген”, “Тіссен”, “Даймлер–Крайслер”?

- 1) США;
- 2) Канади;
- 3) Японії;
- 4) Німеччини.

11. Які з названих організаційно-правових форм підприємницької діяльності притаманні Німеччині?

- 1) ТОВ, акціонерні товариства, кооперативи;
- 2) ВАТ, приватні корпорації;
- 3) ВАТ, ЗАТ, ТОВ;
- 4) кооперативи, приватні корпорації.

12. Корпоративний сектор якої країни є одним із найстаріших в світі, до яких належить “Вестмінстер бенк”, “Юнілевер”, “Роял Датч Шелл”, “Барклейз бенк”?

- 1) США;
- 2) Канади;
- 3) Великої Британії;
- 4) Франції.

13. Структура кредитної системи якої країни виділяє 6 категорій кредитних установ (банки, банки взаємного та кооперативного кредиту, каси заощадження та соціального страхування, каси муніципального кредиту, фінансові товариства та спеціалізовані фінансові інститути)?

- 1) Франції;
- 2) Іспанії;
- 3) Великої Британії;
- 4) Канади.

14. Який повинен бути мінімальний розмір статутного капіталу для товариств Франції, що оголошують публічну підписку?

- 1) 250 тис. євро;
- 2) 1500 тис. євро;
- 3) 750 тис. євро;
- 4) 1 млн євро.

14. Який повинен становити мінімальний розмір статутного капіталу для товариств Франції, які не оголошують публічну підписку?

- 1) 250 тис. євро;
- 2) 1500 тис. євро;

- 3) 750 тис. євро;
- 4) 1 млн євро.

16. Коли збори акціонерів вважаються правочинними у Франції?

- 1) Якщо на них представлено 25% випущених акцій з правом голосу;
- 2) якщо на них представлено 75% випущених акцій з правом голосу;
- 3) якщо на них представлено 20% випущених акцій з правом голосу;
- 4) якщо на них представлено 35% випущених акцій з правом голосу.

17. До найвідоміших корпорацій Іспанії можна віднести:

- 1) "Юнілевер", "Роял Датч Шелл", "Барклейз бенк";
- 2) "Сіменс", "Фольксваген", "Тіссен", "Даймлер – Крайслер";
- 3) "Репсоль", "Солоні", "Ісар", "Телефоніка", "Петунія";
- 4) "Дженерал моторс", "Дженерал електрик", "Форд".

18. Дивіденди від яких компаній не обкладаються податком від податкової системи:

- 1) Швеція;
- 2) Швейцарія;
- 3) Нідерланди;
- 4) Австрія.

19. Який податок з капіталу сплачують компанії Швейцарії за реєстрації:

- 1) 3%;
- 2) 5%;
- 3) 7%;
- 4) податок не стягується.

20. Який мінімальний установчий капітал повинна мати приватна (закрита) акціонерна компанія з обмеженою відповідальністю у Швейцарії?

- 1) 100000 шв. франків;
- 2) 50000 шв. франків;
- 3) 1 млн шв. франків;
- 4) необмежений.

21. Корпоративний сектор якої країни представлений переважно холдинговими компаніями?

- 1) Швеція;
- 2) Швейцарія;
- 3) Бельгія;
- 4) Нідерланди.

22. Яким повинен бути мінімальний статутний капітал для товариств з обмеженою відповідальністю в Австрії?

- 1) 35 тис. євро;

- 2) 70 тис. євро;
- 3) 50 тис. євро;
- 4) 75 тис. євро.

23. Яким повинен бути мінімальний статутний капітал для акціонерних товариств в Австрії?

- 1) 35 тис. євро;
- 2) 70 тис. євро;
- 3) 50 тис. євро;
- 4) 75 тис. євро.

24. З якого моменту починає своє існування акціонерна корпорація в Австрії?

- 1) З моменту занесення до Торговельного реєстру;
- 2) з моменту формування Спостережної ради;
- 3) з моменту сплати 100% від суми статутного капіталу;
- 4) усі відповіді правильні.

25. Які з перелічених організаційно-правових форм підприємницької діяльності притаманні Португалії?

- 1) ТОВ, акціонерні товариства, кооперативи;
- 2) ВАТ, приватні корпорації;
- 3) акціонерні товариства закритого типу з обмеженою відповідальністю, акціонерні товариства відкритого типу з обмеженою відповідальністю;
- 4) холдинги.

26. Яким повинен бути мінімальний капітал для відкриття товариства з обмеженою відповідальністю у Фінляндії?

- 1) 8000 євро;
- 2) 80000 євро;
- 3) 10000 євро;
- 4) 50000 євро.

27. В якій країні більшість компаній має структуру одиничної ради, коли акціонери обирають директорів на річних чи позачергових зборах акціонерів, і коли директори повинні зустрічатися на засіданнях щонайменше 1 раз на місяць:

- 1) Португалія;
- 2) Нідерланди;
- 3) Фінляндія;
- 4) Греція.

28. У якій країні більшість корпорацій є сімейного типу і їм притаманний дуже високий ступінь власності?

- 1) Італії;

- 2) Іспанії;
- 3) США;
- 4) Греції.

29. Який встановлено мінімальний розмір статутного капіталу для закритих акціонерних товариств у Норвегії:

- 1) 25000 норвезьких крон;
- 2) 50000 норвезьких крон;
- 3) 75000 норвезьких крон;
- 4) 100000 норвезьких крон.

30. Який встановлено мінімальний розмір статутного капіталу для відкритих акціонерних товариств у Норвегії:

- 1) 25000 норвезьких крон;
- 2) 50000 норвезьких крон;
- 3) 75000 норвезьких крон;
- 4) 1 млн норвезьких крон.

31. Особливістю яких компаній є те, що директор має бути резидентом цієї країни, офіс повинен розташовуватися на території цієї країни:

- 1) Данії;
- 2) Швеції;
- 3) Греції;
- 4) Іспанії.

32. До основних рис сучасних ТНК відносять:

- 1) використання найновіших наукових досягнень та розробок;
- 2) діяльність спрямовану на задоволення потреб суспільства;
- 3) ті, що призводять до позитивних наслідків у економіці країни перебування;
- 4) усі відповіді правильні.

33. Однією з проблем становлення акціонерного сектора в країнах з перехідною економікою є:

- 1) недосконале законодавство щодо надання інформації акціонерам;
- 2) потужний промисловий народногосподарський комплекс;
- 3) отримання значних прибутків;
- 4) усі відповіді правильні.

34. Яка з цих рис не належить до ТНК?

- 1) Їх діяльність має міжнародний характер;
- 2) вони використовують найновіші наукові досягнення та розробки;
- 3) працюють на національний ринок;
- 4) їхня діяльність спрямована на отримання прибутку.

35. Для яких країн найбільш вигідне функціонування ТНК на їх території?

- 1) Для країн, що розвиваються;
- 2) для країн з перехідною економікою;
- 3) для країн ОПЕК;
- 4) для розвинутих країн.

36. Здебільшого інвестиції ТНК вкладаються:

- 1) у розробку інновацій;
- 2) у розширення виробництва;
- 3) у соціальні проекти;
- 4) усі відповіді правильні.

37. Яка з країн Центральної та Східної Європи здійснила приватизацію у найкоротші терміни?

- 1) Україна;
- 2) Росія;
- 3) Словенія;
- 4) Східна Німеччина.

38. Еквівалентні методи переходу державної власності в корпоративний та приватний сектори економіки - це:

- 1) приватизація державних підприємств шляхом обміну на акції іноземних компаній;
- 2) приватизація державних підприємств шляхом їх продажу за реальні гроші;
- 3) продаж або передача безплатно чи зі знижками всієї або частини компанії менеджерам чи працівниками;
- 4) усі відповіді правильні.

39. Нееквівалентні методи переходу державної власності в корпоративний та приватний сектори економіки - це:

- 1) приватизація державних підприємств шляхом обміну на акції іноземних компаній;
- 2) приватизація державних підприємств шляхом їх продажу за реальні гроші;
- 3) продаж або передача безплатно чи зі знижками всієї або частини компанії менеджерам чи робітникам;
- 4) усі відповіді правильні.

40. Які принципи застосовувалися за формування корпоративного сектора шляхом приватизації практично в усіх країнах з трансформаційною економікою?

- 1) Намагання досягти соціальної справедливості;
- 2) отримати значні прибутки від продажу;
- 3) поява реальних власників, що володіють знаннями і бажанням управляти підприємствами ефективно;
- 4) усі відповіді правильні.

41. Ця країна приділяє особливу увагу залученню іноземного капіталу та використанню його для збільшення виробництва продукції:

- 1) Чехія;
- 2) Польща;
- 3) Росія;
- 4) Угорщина.

42. У цій країні була проведена швидка та масштабна купонна приватизація, що ініціювала розгортання одного з найбільш масштабних ринків акцій приватизованих підприємств:

- 1) Чехія;
- 2) Польща;
- 3) Росія;
- 4) Угорщина.

43. Цю країну іноземні фінансові інвестори все ще відносять до зони підвищеного ризику для вагомих капіталовкладень:

- 1) Чехія;
- 2) Польща;
- 3) Росія;
- 4) Угорщина.

44. Корпоративне управління в цій країні характеризується перманентним процесом перерозподілу власності в корпораціях, специфічними мотивами багатьох інсайдерів, слабкою або нетиповою роллю традиційних "зовнішніх" механізмів корпоративного управління, значною часткою держави в акціонерному капіталі:

- 1) Чехія;
- 2) Польща;
- 3) Росія;
- 4) Угорщина.

Тема 4. Основні риси сучасного корпоративного управління (2 год.)

План лекції

1. Інсайдерські та аутсайдерські системи корпоративного управління.
2. Основні сучасні моделі корпоративного управління.
3. Особливості формування моделей корпоративного управління в країнах з перехідною економікою.
4. Глобалізація і формування сучасних ознак корпоративного управління.
5. Корпоративна культура.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте суть інсайдерської системи корпоративного управління.
2. У чому полягає аутсайдерська система корпоративного управління?
3. Розкрийте суть англо-американської моделі корпоративного управління.
4. Які основні характеристики ради директорів в англо-американській моделі?
5. У чому полягає особливість зовнішньої сфери японської моделі корпоративного управління?
6. Які основні риси німецької моделі корпоративного управління?
7. Розкрийте унікальність німецької моделі управління в період між проведенням загальних зборів акціонерів.
8. Яка роль працівників корпорації в роботі управлінських органів у різних моделях корпоративного управління?
10. Виділіть відмінності між англо-американською та японською моделями корпоративного управління.
11. Виділіть відмінності між німецькою та англо-американською моделями корпоративного управління.
12. У чому полягають особливості формування національних моделей у країнах з перехідною економікою?

Тести для самоконтролю:

1. Світова практика свідчить про існування таких управлінських систем корпоративного регулювання:

- 1) виконавчі й не виконавчі;
- 2) основні й допоміжні;
- 3) внутрішні й зовнішні;
- 4) інсайдерські й аутсайдерські.

2. Синонімом слова «інсайдер» є:

- 1) незалежний директор;
- 2) акціонер;
- 3) виконавчий директор;
- 4) працівник.

3. Аутсайдер - це:

- 1) виконавчий директор;

- 2) особа, яка водночас виконує функції менеджера компанії;
- 3) службовець;
- 4) особа, запрошена для виконання певних функцій, яка не має інтересів у компанії.

4. Інсайдерська система корпоративного управління базується на:

- 1) діяльності інституційних інвесторів;
- 2) регулюванні через невиконавчих директорів;
- 3) регулюванні через ринки цінних паперів;
- 4) немає правильної відповіді.

5. Аутсайдерська система притаманна корпораціям:

- 1) Японії;
- 2) США, Великої Британії;
- 3) Німеччини;
- 4) країнам континентальної Європи.

6. Існують такі основні моделі корпоративного управління:

- 1) сучасна і традиційна;
- 2) англо-американська, японська, німецька;
- 3) англійська, американська, німецька;
- 4) світова і вітчизняна.

7. Англо-американська модель корпоративного управління регулюється

- 1) низкою законів і правил;
- 2) федеральними традиціями;
- 3) є саморегульованою ланкою;
- 4) немає правильної відповіді.

8. Аутсайдерські системи базуються на:

- 1) регулюванні через невиконавчих директорів і через ринок цінних паперів;
- 2) діяльності інституційних інвесторів;
- 3) регулюванні через виконавчих директорів;
- 4) немає правильної відповіді.

9. Найбільш суворі правила щодо розкриття інформації існують у:

- 1) Німеччині;
- 2) Японії;
- 3) Великій Британії;
- 4) США.

10. Учасниками англо-американської моделі є:

- 1) акціонери, директори, біржі;
- 2) керуючі, урядові агентства;
- 3) саморегульовані організації, консалтингові фірми;

4) усі відповіді правильні.

11. Вищий орган внутрішньокорпоративного управління англо-американської моделі - це:

- 1) рада директорів;
- 2) загальні збори акціонерів;
- 3) наглядова рада;
- 4) немає правильної відповіді.

12. Кількість осіб загального складу директорів у англо-американській моделі:

- 1) до 15 осіб;
- 2) 20 осіб;
- 3) 70 осіб;
- 4) 50 осіб.

13. Важливу роль в англо-американській моделі відіграють:

- 1) фондові біржі;
- 2) уряд;
- 3) банки;
- 4) немає правильної відповіді.

14. Японська модель характеризується:

- 1) високими відсотками афілійованих банків, компаній у складі акціонерів;
- 2) банки і корпорації мають міцні зв'язки;
- 3) законодавство, громадська думка і промислові структури підтримують «кейрецу»;
- 4) усі відповіді правильні.

15. В японській моделі основними учасниками є:

- 1) ключовий банк і афілійована компанія;
- 2) менеджери;
- 3) уряд;
- 4) ці відповіді правильні.

16. «Кейрецу» - це:

- 1) менеджер у японській корпорації;
- 2) групи компаній, об'єднаних спільною власністю та управлінням;
- 3) рада директорів у японській моделі корпоративного управління;
- 4) немає правильної відповіді.

17. Кількісний склад середньої японської ради:

- 1) не менше 70 осіб;
- 2) 35 осіб;
- 3) 50 осіб;

4) 27 осіб.

18. Японські корпорації зацікавлені в:

- 1) довгострокових акціонерів;
- 2) середньострокових акціонерів;
- 3) короткострокових акціонерів;
- 4) взагалі не зацікавлені в акціонерах.

19. Дії корпорацій, що вимагають схвалення акціонерів у японській моделі:

- 1) виплата дивідендів, розподіл коштів;
- 2) вибори ради директорів;
- 3) призначення аудиторів;
- 4) усі відповіді правильні.

20. Мережа афілійованих компаній в японській моделі характеризується:

- 1) загальним позиковим акціонерним капіталом;
- 2) торгівлею товарами і послугами;
- 3) неформальними діловими контактами;
- 4) усі відповіді правильні.

21. В якому році було засновано Федеральне агентство Німеччини, що регулює ринок цінних паперів?

- 1) 1990 р.;
- 2) 1995 р.;
- 3) 2000 р.;
- 4) 2008 р.

22. Як часто акціонерні товариства Німеччини мають повідомляти про свій фінансовий стан?

- 1) щомісяця;
- 2) щоквартально;
- 3) раз у півроку;
- 4) раз на рік.

23. Що є особливістю складу акціонерів у німецькій моделі корпоративного управління?

- 1) велика роль банків;
- 2) відсутність регулювання діяльності акціонерного товариства з боку держави;
- 3) відсутність як таких акцій у акціонерів;
- 4) німецька модель немає якихось специфічних особливостей.

24. До дій, що вимагають схвалення акціонерів у акціонерних товариствах Німеччини належать:

- 1) розподіл чистого прибутку;
- 2) вибори наглядової ради;

- 3) призначення аудиторів;
- 4) усе вищезване.

25. Чи можливе подання акціонером пропозиції після оголошення порядку денного річних зборів акціонерів у німецькій моделі корпоративного управління?

- 1) Можливе у письмовій формі;
- 2) можливе як у письмовій, так і в усній формах;
- 3) неможливе;
- 4) дане питання є специфічним і керується Статутом певного акціонерного товариства.

26. Унікальність німецької моделі полягає в тому, що:

- 1) корпорацією управляє виконавча рада;
- 2) корпорацією управляє спостережна рада;
- 3) застосовується двопалатне управління (виконавча рада та спостережна рада);
- 4) правильна відповідь відсутня.

27. Хто здійснює оцінку діяльності членів виконавчої ради в німецькій моделі?

- 1) Спостережна рада;
- 2) рада директорів;
- 3) сама виконавча рада;
- 4) загальні збори акціонерів.

28. Який принцип голосування застосовується у акціонерних товариствах країн з перехідною економікою стосовно простих акцій?

- 1) Одна акція – один голос;
- 2) взагалі відсутні прості акції, як різновид акцій;
- 3) взагалі відсутня класифікація на види акцій;
- 4) немає правильної відповіді.

29. В якому законі містяться основні норми корпоративного права?

- 1) Закон України «Про ринок цінних паперів»;
- 2) закон України «Про фондові ринки»;
- 3) закон України «Про акціонерні товариства»;
- 4) жоден не містить цих норм.

30. Корпоративний сектор в Україні регулюється:

- 1) Цивільним кодексом;
- 2) Господарським кодексом;
- 3) Цивільним кодексом та Господарським кодексом;
- 4) немає правильної відповіді.

31. Слабкі місця корпоративного управління у країнах з перехідною економікою:

- 1) недосконале законодавче забезпечення;
- 2) слабкість фондових ринків;
- 3) фіктивні засновництва;
- 4) усе назване вище.

32. Як можна характеризувати моделі корпоративного управління у країнах з перехідною економікою?

- 1) Як ті, що набули піку досконалості;
- 2) як ті, що мають фінальну стадію завершення;
- 3) як ті, що мають суперечливий характер і вимагають змін;
- 4) можна констатувати відсутність таких моделей.

33. В якому році було створено міжурядові комісії ООН з транснаціональних корпорацій та центр ТНК?

- 1) У 1961 р.;
- 2) у 1974 р.;
- 3) у 1991 р.;
- 4) у 1999 р.

34. Як називалася група з вивчення та узагальнення матеріалів, що розкривають зміст, форми та особливості діяльності ТНК?

- 1) «група 22»;
- 2) «група 55»;
- 3) «група 77»;
- 4) «група 99».

35. В якому році було створено міжнародну комерційну організацію «Рада зі стійкого розвитку»?

- 1) 1975 р.;
- 2) 1988 р.;
- 3) 1990 р.;
- 4) 1992 р.;

36. До загальних принципів системи корпоративного управління, які були запропоновані Організацією економічного співробітництва та розвитку, відносять:

- 1) захист прав акціонерів;
- 2) забезпечення рівного ставлення до акціонерів;
- 3) регулювання діяльності зацікавлених осіб в управлінні корпорацією;
- 4) усе вищезазначене.

37. Які елементи включає в себе корпоративна культура?

- 1) Ієрархію цінностей, що домінує серед власників та працівників корпорації;
- 2) сукупність засобів їх реалізації, що переважають в організації на певному етапі її розвитку;
- 3) обидва є елементами корпоративної культури;
- 4) жоден з варіантів неправильний.

38. Організаційна культура, яка має певну специфіку з урахуванням того що ця організація є акціонерним товариством або товариством з обмеженою відповідальністю, це:

- 1) культура управління;
- 2) корпоративна культура;
- 3) правова культура;
- 4) сукупність вищезазначених культур.

39. До джерел формування корпоративної культури відносять:

- 1) систему особистих цінностей засновників акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю та індивідуально-своєрідних засобів їх реалізації;
- 2) засоби, форми і структуру організації діяльності, що об'єктивно втілюють деякі цінності, в тому числі особисті цінності власників – акціонерів та керівників підприємства;
- 3) уявлення про оптимальну і допустиму модель поведінки працівників у колективі, які відображають систему внутрішньогрупових цінностей, що стихійно склалися;
- 4) усе вищезазначене.

40. До важливих елементів корпоративної культури відносять:

- 1) надійність та прозорість інформації, яку отримують акціонери;
- 2) оптимальну дивідендну політику корпорації;
- 3) взаємодію акціонерів і менеджменту підприємства;
- 4) усе вищезазначене.

41. Що відносять до чинників впливу на корпоративну культуру:

- 1) національні особливості;
- 2) історичні особливості;
- 3) сукупність національних та історичних особливостей;
- 4) жоден з варіантів неправильний.

42. До елементів корпоративної культури можна віднести:

- 1) відносини між власниками контрольних пакетів акцій та дрібними акціонерами;
- 2) зв'язки акціонерних товариств з державою та громадськістю України;
- 3) відносини між акціонерами і менеджментом та іншими працівниками підприємств;
- 4) все вищезазначене.

Тема 5. Акціонерні товариства в Україні: їх суть та види (2 год.)

План лекції

1. Відкриті і закриті акціонерні товариства.
2. Управління створенням акціонерних товариств.
3. Особливості формування акціонерного сектора в Україні.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Які позитивні риси акціонерних товариств зумовили їх виникнення і значне поширення?
2. У чому полягають принципові відмінності між відкритими та закритими акціонерними товариствами?
3. Розкрийте співвідношення понять "засновники", "учасники", "акціонери".
4. Хто може бути засновником акціонерного товариства в Україні?
5. Які управлінські рішення потрібно здійснити для створення акціонерного товариства?
6. Поясніть мотиви акціонерів при придбанні ними акцій.
7. Хто приймає рішення про створення акціонерного товариства?
8. Як здійснюється підписка на акції?
9. Які причини здійснення додаткової підписки на акції?
10. Розкрийте особливості проведення підписки на акції в закритих акціонерних товариствах.
11. Чи може акціонерне товариство викупити власні акції? Якщо так, то що для цього потрібно та які існують нормативні вимоги?
12. Охарактеризуйте позитивні й негативні наслідки наявності держави як суб'єкта власності в акціонерному капіталі.

Тести для самоконтролю:

1. Позитивними рисами функціонування акціонерних товариств є:

- 1) обмеження економічного ризику для окремих учасників;
- 2) зниження можливостей контролю за діяльністю акціонерних товариств з боку дрібних власників-акціонерів;
- 3) поява можливості спекулятивного і навіть злочинного акціонерного засновництва;
- 4) ускладнення управління акціонерними товариствами порівняно з іншими формами підприємств.

2. Негативними рисами функціонування акціонерних товариств є:

- 1) ускладнення управління акціонерними товариствами порівняно з іншими формами підприємств;
- 2) обмеження економічного ризику для окремих учасників;
- 3) підвищення підприємницької активності й об'єднання різних економічних можливостей;
- 4) жорстке відокремлення власності господарського товариства і власності його учасників.

3. Коли почали активно виникати акціонерні товариства?

- 1) У XIX ст.;
- 2) кінець XIX ст.;
- 3) початок XX ст.;
- 4) XIX – початок XX ст.

4. Якого року ЦВК та РНК СРСР прийняли Положення про акціонерні товариства, яке детально регулювало організаційні відносини в акціонерних товариствах?

- 1) 1926;
- 2) 1927;
- 3) 1928;
- 4) 1929.

5. Якого року у законодавчій базі Радянського Союзу Положення про акціонерні товариства втратило свою чинність?

- 1) 1949;
- 2) 1962;
- 3) 1960;
- 4) 1961.

6. Статутний фонд, під який випускаються акції, загальна номінальна вартість яких не може бути меншою від суми еквівалентної:

- 1) 1250 мінімальним заробітним платам;
- 2) 1210 мінімальним заробітним платам;
- 3) 1220 мінімальним заробітним платам;
- 4) 1230 мінімальним заробітним платам.

7. Яку ще назву мають акціонерні товариства в багатьох країнах світу?

- 1) Публічні товариства;
- 2) обмежені публічні або обмежені приватні товариства;
- 3) приватні товариства;
- 4) приватизовані товариства.

8. У разі банкрутства акціонерне товариство відповідає перед кредиторами:

- 1) статутним капіталом;
- 2) частиною майна;
- 3) усім майном;
- 4) частиною статутного капіталу.

9. У світовій практиці існують два види акціонерних товариств:

- 1) відкрите та закрите;
- 2) приватне та державне;
- 3) товариство з обмеженою відповідальністю та товариство з додатковою відповідальністю;
- 4) внутрішнє та зовнішнє.

10. Скільки відсотків акцій передбачено утримувати відповідно до нормативної бази 1991 р. для засновників акціонерного товариства за укладання угоди про створення акціонерного товариства в Україні протягом двох років?

- 1) 15%;
- 2) 20%;

3) 24%; 4) 25%.

11. Особи, які отримали у статутному фонді товариства частки або паї, але не підписали засновницьку угоду, виступають як:

- 1) учасники товариства;
- 2) акціонери;
- 3) вкладники;
- 4) члени загальних зборів.

12. Особливістю, що відрізняє АТ від інших видів господарських товариств і потребує особливих управлінських підходів, є:

- 1) випуск акціонерним товариством цінних паперів;
- 2) його характеристики;
- 3) наявність акціонерів;
- 4) прибутковість.

13. Крім акцій, акціонерні товариства випускають також:

- 1) чеки;
- 2) облігації та опціони на придбання акцій;
- 3) виписки для банків;
- 4) купони.

14. Основною вимогою щодо випуску цінних паперів відповідно до вимог, установлених Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку, є:

- 1) реєстрація цінних паперів;
- 2) присвоєння номера цінним паперам;
- 3) обмеження цінних паперів за кількістю;
- 4) вільний продаж цінних паперів.

15. У разі додаткового випуску акцій без реєстрації попереднього їх випуску всі договори купівлі-продажу акцій додаткового випуску вважаються:

- 1) дійсними;
- 2) недійсними;
- 3) вільними;
- 4) необмеженими у просторі.

16. Акціонерне товариство після реєстрації випуску акцій зобов'язане видати акціонерам акції (сертифікати акцій) не пізніше ніж через:

- 1) 6 місяців;
- 2) 3 місяці;
- 3) 2 місяці;
- 4) 1 місяць.

17. Яка ще існує форма випуску акцій?

- 1) Бездокументарна;
- 2) вільна;
- 3) закрита;
- 4) відкрита.

18. Які акції може випускати закрите акціонерне товариство?

- 1) На пред'явника;
- 2) привілейовані;
- 3) іменні;
- 4) прості.

19. Якщо АТ тільки створюється, то рішення про випуск акцій приймається:

- 1) акціонерами;
- 2) акціонером одноосібно;
- 3) членами загальних зборів;
- 4) засновниками (засновником) акціонерного товариства.

20. У разі додаткового випуску акцій таке рішення приймається:

- 1) акціонерами;
- 2) акціонером одноосібно;
- 3) загальними зборами акціонерів товариства;
- 4) засновниками (засновником) акціонерного товариства.

21. Які цінні папери, крім акцій, мають право випускати акціонери?

- 1) облігації;
- 2) опціони на придбання акцій;
- 3) облігації та опціони на придбання акцій;
- 4) векселі.

22. Який орган державного фінансового контролю регулює випуск цінних паперів?

- 1) Міністерство фінансів України;
- 2) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- 3) Національний Банк України;
- 4) Державне казначейство.

23. Реєстрація цінних паперів до 90-х років здійснювалася?

- 1) Національним Банком України;
- 2) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- 3) Міністерством фінансів України та обласними фінансовими управліннями;
- 4) Державним казначейством.

24. За якої умови договори купівлі-продажу акцій додаткового випуску будуть вважатися недійсними?

- 1) Порушення правил емісії;
- 2) без реєстрації попереднього їх випуску;
- 3) без внесення коштів на поточний рахунок;
- 4) без відкриття спеціального рахунку в акціонерному товаристві.

25. Який термін має акціонерне товариство від моменту реєстрації акцій у документарній формі до передачі сертифікатів акцій акціонерам?

- 1) До 6-ти місяців;
- 2) до 9-ти місяців;
- 3) до 3-х місяців;
- 4) до 12-ти місяців.

26. Який вид акцій має право випускати закрите акціонерне товариство?

- 1) Прості;
- 2) привілейовані;
- 3) на пред'явника;
- 4) іменні;

27. На якій стадії починається корпоративне управління?

- 1) З моменту реєстрації товариства;
- 2) з моменту заснування товариства;
- 3) з моменту прийняття рішення про випуск акцій;
- 4) за додаткової емісії акцій.

28. Який відсоток акцій від усієї емісії за недостатнього попиту необхідно викупити засновникам?

- 1) 30%;
- 2) 15%;
- 3) 45%;
- 4) 60%.

29. Який вид документа необхідно оформити для випуску акцій?

- 1) протокол;
- 2) заяву;
- 3) постанову;
- 4) акт на випуск акцій.

30. Яка відмінність між випуском у відкритому та закритому акціонерних товариствах?

- 1) Загальна сума акцій;
- 2) публічність;
- 3) кількість засновників;
- 4) котирування на зовнішньому ринку.

31. Розмір державного мита за випуск акцій становить?

- 1) 0,1%;
- 2) 0,2%;
- 3) 0,5%;
- 4) 1%.

32. Підписку використовують у...?

- 1) ВАТ;
- 2) ЗАТ;
- 3) всі типи;
- 4) Спільне підприємство.

33. Який тип підприємства веде розподіл акцій між учасниками?

- 1) ВАТ;
- 2) ЗАТ;
- 3) усі типи;

4) Спільне підприємство.

34. Яка вартість акцій є мінімальним рівнем ціни на первинному ринку?

- 1) номінальна;
- 2) ринкова;
- 3) справедлива;
- 4) залишкова.

35. Яку частку від номінальної вартості акції необхідно внести учасникам закритого акціонерного товариства до установчих зборів?

- 1) 60%;
- 2) 50%;
- 3) 75%;
- 4) 100%.

36. В якому разі акціонерне товариство вважається не заснованим?

- 1) Невчасне покриття підписки 60%;
- 2) створення статутного фонду в розмірі 50% номінальної вартості акцій;
- 3) непогашення в двох місячний термін 30% підписаних акцій;
- 4) невизначеність з керівником акціонерного товариства.

37. Який відсоток акціонерів необхідно для проведення установчих зборів?

- 1) 20%; 2) 40%;
- 3) 60%; 4) 80%.

38. Хто здійснює формування параметрів функціонування акціонерного товариства?

- 1) Керівник підприємства;
- 2) установчі збори;
- 3) наглядова рада;
- 4) ревізійна комісія.

39. Яке з рішень не приймається на установчих зборах?

- 1) Про створення акціонерного товариства;
- 2) затвердження статуту;
- 3) зміну до статуту або його нову редакцію;
- 4) визначення пільг засновникам.

40. Акціонерне товариство має право викупити у акціонера оплачені ним акції тільки за рахунок сум, що перевищують:

- 1) акціонерний капітал;
- 2) резервний фонд;
- 3) неоплачений капітал;
- 4) статутний фонд.

Тема 6. Управління капіталом у корпораціях. Корпоративні цінні папери (1 год.)

План лекції

1. Формування корпоративного капіталу.
2. Обіг корпоративних цінних паперів як об'єкт управління.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Яке основне завдання корпоративного управління?
2. Власником чого є корпорація як юридична особа?
3. За рахунок чого формується капітал акціонерного товариства?
4. Чим володіють акціонери — часткою акціонерного товариства чи акціями?
5. У чому полягає економічна роль статутного фонду?
6. Які особливості оцінки внесків учасників товариств?
7. Які кошти забороняється використовувати для формування статутного фонду? Що означає поняття "контрольний пакет акцій"?
8. Назвіть основні форми отримання у власність пакетів акцій.
10. Розкрийте особливості збільшення статутного фонду акціонерного товариства.
11. З якою метою здійснюється зменшення статутного фонду?
12. Які основні форми існування акціонерного капіталу?

Тести для самоконтролю:

1. Базовим завданням корпоративного управління є:

- 1) максимізація прибутку;
- 2) управління майном в інтересах власників;
- 3) створення матеріальної бази для розвитку товариства;
- 4) формування контрольних пакетів акцій.

2. Акціонери є власниками цінних паперів у вигляді:

- 1) акцій та облігацій;
- 2) ф'ючерсів та опціонів;
- 3) акцій, облігацій, опціонів;
- 4) акцій, облігацій, ф'ючерсів.

3. В Україні власність господарського товариства вважається:

- 1) колективною;
- 2) приватною;
- 3) консолідованою;
- 4) комунальною.

4. Господарське товариство є власником:

- 1) майна, переданого йому учасником товариства у власність як вклад до статутного (складеного капіталу);
- 2) продукції, виробленої товариством у результаті господарської діяльності;

- 3) одержаних доходів та іншого майна, набутого на підставах, що не заборонені законом;
- 4) усі відповіді правильні.

5. Вкладом до статутного капіталу господарського товариства можуть бути:

- 1) гроші та цінні папери;
- 2) гроші, інші речі або майнові чи інші відчужувані права, що мають грошову оцінку;
- 3) гроші, цінні папери, інші речі або майнові чи інші відчужувані права, що мають грошову оцінку, якщо інше не встановлено законом;
- 4) гроші, цінні папери та майно.

6. Що не може бути власністю окремого акціонера?

- 1) Будівлі та споруди;
- 2) обладнання;
- 3) гудвіл та інші цінності;
- 4) усе вищеназване.

7. У чому полягає економічна суть статутного капіталу?

- 1) У створенні матеріальної бази для формування і розвитку товариства;
- 2) у забезпеченні беззбиткової діяльності товариства;
- 3) у максимізації отриманого прибутку;
- 4) у ефективності діяльності господарського товариства.

8. В Україні статутний капітал повинен бути не меншим від:

- 1) 1500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 2) 1250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 3) 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 4) 1200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

9. Фіктивний капітал – це:

- 1) капітал, що представлений цінними паперами акціонерного товариства;
- 2) капітал, що включає статутний і резервний фонди;
- 3) капітал, що складається із резервного фонду і цінних паперів;
- 4) капітал, що являє собою капіталізований прибуток.

10. Що включає в себе реальний (або власний) капітал?

- 1) Статутний і резервний фонди;
- 2) капіталізований прибуток та інші надходження;
- 3) статутний фонд, резервний фонд та інші знаходження;
- 4) статутний фонд, резервний фонд, капіталізований прибуток, інші знаходження.

11. Майно, що заноситься в статутний фонд підприємства з іноземними інвестиціями у вигляді господарських товариств, звільняється від:

- 1) оподаткування податком на прибуток;
- 2) оподаткування податком на додану вартість;
- 3) сплати ввізного мита;
- 4) сплати митних зборів.

12. Для формування статутного капіталу акціонерного товариства забороняється використовувати:

- 1) бюджетні кошти;
- 2) кошти, одержані в кредит;
- 3) кошти, одержані під заставу;
- 4) усі відповіді правильні.

13. Резервний (страховий) фонд повинен становити:

- 1) не менше 25% статутного фонду;
- 2) не більше 45% статутного фонду;
- 3) 10-15% статутного фонду;
- 4) 1/3 статутного фонду.

14. Розмір щорічних відрахувань до резервного фонду не може бути:

- 1) меншим від 10% суми чистого прибутку;
- 2) меншим від 5% суми чистого прибутку;
- 3) більшим від 25% суми отриманого доходу;
- 4) меншим 3% суми отриманого прибутку.

15. Класичний контрольний пакет акцій становить:

- 1) 50% акцій плюс 1 акція;
- 2) 50% акцій плюс 10 акцій;
- 3) 51% акцій;
- 4) 75% акцій.

16. Блокуючий пакет акцій становить:

- 1) 10% акцій плюс одна акція;
- 2) 25% акцій плюс одна акція;
- 3) 50% акцій плюс одна акція;
- 4) немає правильної відповіді.

17. Пакет акцій у розмірі «10% акцій плюс одна акція» дає право:

- 1) приймати рішення на загальних зборах;
- 2) вимагати скликання позачергових зборів або їх самостійне скликання;
- 3) заблокувати на зборах прийняття рішень;
- 4) самостійно проводити збори.

18. Блокуючий пакет акцій «25% акцій плюс одна акція» дає можливість:

- 1) вносити у порядок денний питання власників такого пакету;
- 2) самостійно проводити збори;

- 3) заблокувати на зборах прийняття рішень, що вимагають три чверті голосів;
- 4) блокувати на зборах прийняття будь-яких рішень.

19. Самостійне проведення зборів забезпечує пакет:

- 1) «60% акцій плюс одна акція»;
- 2) «50% акцій плюс одна акція»;
- 3) «25% акцій плюс одна акція»;
- 4) «10% акцій плюс одна акція»

20. Пакет «50% акцій плюс одна акція» дає змогу:

- 1) здійснювати повний контроль над акціонерним товариством;
- 2) приймати рішення на зборах за умови присутності більш ніж 60% акціонерів;
- 3) скликати позачергові збори;
- 4) самостійно проводити збори.

21. Скільки існує шляхів формування пакетів акцій?

- 1) 2;
- 2) 4;
- 3) 3;
- 4) 4.

22. Для підвищення або зниження частки акціонера у статутному фонді і відповідно рівня контролю використовується:

- 1) закупівля акцій первинного випуску в акціонерів;
- 2) зміна статутного капіталу;
- 3) зміна власності внаслідок реального банкрутства підприємства;
- 4) зміна власності внаслідок фіктивного банкрутства підприємства.

23. Акціонерне товариство має право збільшувати статутний фонд, якщо:

- 1) усі раніше випущені акції повністю оплачені за вартістю, не нижчою від номінальної;
- 2) акції випускаються не для покриття збитків, пов'язаних з його господарською діяльністю;
- 3) емісія акцій здійснюється не з метою покриття кредиторської заборгованості;
- 4) усі відповіді правильні.

24. Збільшення статутного фонду здійснюється шляхом:

- 1) випуску нових акцій, обміну облігацій на акції або збільшення номінальної вартості акцій;
- 2) додаткової емісії;
- 3) обміну облігацій на акції та випуску нових акцій;
- 4) залучення іноземних інвестицій.

25. У який термін за здійснення процедури зменшення статутного фонду акції, не подані до анулювання, визнаються недійсними?

- 1) Не пізніше року після доведення до відома про це всіх акціонерів передбаченим статутом способом;
- 2) не раніш як через 6 місяців після доведення до відома про це всіх акціонерів передбаченим статутом способом;
- 3) протягом 3-х місяців після доведення до відома про це всіх акціонерів передбаченим статутом способом;
- 4) цей термін встановлює вище керівництво акціонерного товариства на власний розсуд.

26. Для захисту дрібних акціонерів в управлінні акціонерним капіталом традиційно застосовувався такий напрям, як:

- 1) щорічне голосування членів акціонерного товариства;
- 2) вибіркоче голосування;
- 3) голосування за дорученням;
- 4) правильна відповідь відсутня.

27. Володіючи скількома % акцій акціонери мають право скликати збори (що є досить дорогим заходом)?

- 1) Не більше 8%;
- 2) більше 10%;
- 3) більше 15%;
- 4) до 5%.

28. Кумулятивне голосування означає, що група дрібних акціонерів має змогу:

- 1) віддати свої голоси на користь конкретного кандидата;
- 2) розподілити голоси між різними кандидатами;
- 3) утриматись від голосування;
- 4) правильні відповіді 1, 2.

29. Кумулятивне голосування – це:

- 1) голосування на користь конкретного кандидата;
- 2) закрите голосування при якому кількість голосів розподіляється між двома кандидатами;
- 3) голосування, коли загальна кількість голосів, що надаються акціонеру під час обрання наглядової ради, підраховується як кількість голосів акціонера, помножена на кількість членів наглядової ради, що обирається, і акціонер має право віддати всі підраховані таким чином голоси за одного кандидата або розподілити їх між кількома кандидатами;
- 4) немає правильної відповіді.

30. За кумулятивного голосування число голосів, що належать кожному акціонерові:

- 1) множитья на число осіб, яких повинні обрати в раду директорів (наглядову раду) товариства;

- 2) акціонер має право віддати отримані в такий спосіб голоси повністю за одного кандидата;
- 3) акціонер має право розподілити їх між двома й більше кандидатами;
- 4) правильні відповіді 1, 2, 3.

31. Роздвоєння корпоративної власності проявляється в тому, що:

- 1) власником реального капіталу корпорації є саме акціонерне товариство, а власниками цінних паперів – акціонери;
- 2) власником реального капіталу корпорації є саме акціонер, а власником цінних паперів – акціонерне товариство;
- 3) власником реального капіталу корпорації є саме наглядова рада, а власником цінних паперів – акціонерне товариство;
- 4) власником реального капіталу корпорації є саме акціонер, а власником цінних паперів – наглядова рада товариства.

32. До корпоративних цінних паперів слід віднести насамперед:

- 1) акції та облигації акціонерних товариств;
- 2) ф'ючерси;
- 3) опціони;
- 4) акції, облигації акціонерних товариств, ф'ючерси та опціони.

33. В Україні акція – це:

- 1) цінний папір без установленого терміну обігу, що засвідчує пайову участь у статутному фонді акціонерного товариства;
- 2) цінний папір без установленого терміну обігу, що засвідчує пайову участь у статутному фонді акціонерного товариства, підтверджує членство в акціонерному товаристві та право на участь в управлінні ним;
- 3) В Україні акція – це цінний папір без установленого терміну обігу, що засвідчує пайову участь у статутному фонді, підтверджує членство в акціонерному товаристві та право на участь в управлінні ним, дає право його власникові на одержання частини прибутку у вигляді дивіденду, а також на участь у розподілі майна за ліквідації акціонерного товариства;
- 4) правильна відповідь відсутня.

34. За особливостями участі в управлінні розрізняють такі акції:

- 1) преференційні, основні;
- 2) обмежені;
- 3) портфельні, «золоті»;
- 4) усі відповіді правильні.

35. В Україні розрізняють такі види акцій:

- 1) іменні та на пред'явника;
- 2) привілейовані та прості;
- 3) правильні відповіді 1, 2;
- 4) правильна відповідь відсутня.

36. Привілейовані акції дають власникові переважне право на:

- 1) одержання дивідендів;
- 2) на пріоритетну участь у розподілі майна акціонерного товариства у разі його ліквідації;
- 3) участь у кумулятивному голосуванні;
- 4) правильні відповіді 1, 2.

37. Власники привілейованих акцій не мають права:

- 1) не голосувати;
- 2) бути членами наглядової ради;
- 3) брати участь в управлінні акціонерним товариством, якщо інше не передбачено його статутом;
- 4) немає правильної відповіді.

38. Корпоративні права дають :

- 1) можливість управління акціонерним товариством;
- 2) права матеріального порядку, оскільки можуть випускатися з фіксованим у відсотках до їх номінальної вартості дивідендом, що щороку виплачуються;
- 3) право на утримання від голосування;
- 4) правильна відповідь 2.

39. Виплату дивідендів проводять у розмірі:

- 1) залежно від розміру одержаного товариством прибутку у відповідному році;
- 2) 15% незалежно від розміру одержаного товариством прибутку у відповідному році;
- 3) зазначеному в акції, незалежно від розміру одержаного товариством прибутку у відповідному році;
- 4) 13% незалежно від розміру одержаного товариством прибутку у відповідному році.

40. В Україні не може бути випущено привілейованих акцій на суму:

- 1) що не перевищує 25% статутного капіталу акціонерного товариства;
- 2) що перевищує 25% статутного капіталу акціонерного товариства;
- 3) що не перевищує 15% статутного капіталу акціонерного товариства;
- 4) що не перевищує 12% статутного капіталу акціонерного товариства.

41. Акція повинна містити такі реквізити:

- 1) фірмове найменування акціонерного товариства та його місцезнаходження, найменування цінного паперу – «акція», її порядковий номер, дату випуску;
- 2) вид акції та її номінальну вартість, ім'я власника (для іменної акції), розмір статутного фонду акціонерного товариства на день випуску акцій, а також кількість акцій, що випускаються;
- 3) термін виплати дивідендів та підпис голови правління акціонерного товариства або іншої уповноваженої на це особи, печатку акціонерного товариства;

4) усе вищеназване.

42. Купон на виплату дивідендів має містити такі основні дані:

- 1) порядковий номер купона на виплату дивідендів;
- 2) порядковий номер акції, за якою виплачуються дивіденди;
- 3) найменування акціонерного товариства і рік виплати дивідендів;
- 4) правильні відповіді 1, 2, 3.

43. Під консолідацією розуміють:

- 1) роздрібнення акції;
- 2) процес приватизації акцій;
- 3) заборону обігу акцій;
- 4) дії, коли розміщені (дві чи більше) акції конвертуються в одну нову акцію того самого товариства.

44. До малозастосовуваних цінних паперів належать:

- 1) опціони на придбання акцій;
- 2) ф'ючерси;
- 3) облігації;
- 4) правильні відповіді 1, 3.

МОДУЛЬ II

ЗОВНІШНЯ СФЕРА КОРПОРАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Тема 7. Державне регулювання корпоративного сектора (1 год.)

План лекції

1. Організаційно-управлінська база функціонування корпорацій.
2. Органи державного регулювання корпоративного сектора.
3. Управління державними корпоративними правами.
4. Податкова політика в корпоративному секторі України.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Які основні напрями регулювання корпоративного сектора?
2. Яким законами регулюється корпоративний сектор?
3. Що являють собою саморегульовані організації, що беруть участь у корпоративному управлінні?
4. Яка головна мета державного регулювання корпоративного сектора?
5. Розкрийте основні форми державного регулювання ринку цінних паперів.
6. Які штрафні санкції накладаються на учасників корпоративних відносин за недотримання вимог законодавства?
7. Назвіть органи, що здійснюють регулювання корпоративного сектора?
8. Охарактеризуйте випадки, коли має бути дана згода Антимонопольного комітету на дії господарських товариств.
9. Які об'єкти підлягають безпосередньому управлінню органів державної влади?
10. Назвіть суб'єкти управління державними підприємствами і державними корпоративними правами.
11. Розкрийте основні напрями діяльності та повноваження Комісії з цінних паперів та фондового ринку.
12. Напрями діяльності Департаменту з управління державними корпоративними правами.

Тести для самоконтролю:

1. Як часто проводиться обов'язкова аудиторська перевірка річного балансу і звітності товариств з річним господарським оборотом менш як 250 неоподаткованих мінімумів доходів громадян:

- 1) 1 раз на рік;
- 2) 1 раз на 2 роки;
- 3) 1 раз на 3 роки;
- 4) 1 раз на 4 роки.

2. Ким здійснюються перевірки фінансової діяльності товариства:

- 1) державними податковими інспекціями та іншими державними органами у межах їх компетенції;
- 2) ревізійними органами товариства;
- 3) аудиторськими організаціями;
- 4) усі відповіді правильні.

3. Який штраф накладається в Україні на юридичних осіб за випуск в обіг та розміщення незареєстрованих цінних паперів:

- 1) штраф у розмірі 10 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або в розмірі до 150 % прибутку, одержаного в результаті цих дій;
- 2) штраф у розмірі 12 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або в розмірі до 150 % прибутку, одержаного в результаті цих дій;
- 3) штраф у розмірі 10 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або в розмірі до 200 % прибутку, одержаного в результаті цих дій;
- 4) штраф у розмірі 11 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або в розмірі до 170 % прибутку, одержаного в результаті цих дій.

4. Який штраф накладається в Україні на юридичних осіб за діяльність на ринку цінних паперів без спеціального дозволу (ліцензії), отримання якого передбачено чинним законодавством:

- 1) штраф у розмірі 12000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 2) штраф у розмірі 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 3) штраф у розмірі 10000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 4) штраф у розмірі 7000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

5. Який штраф накладається в Україні на юридичних осіб за ненадання, несвоєчасне надання або надання свідомо недостовірної інформації:

- 1) штраф у розмірі 12000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 2) штраф у розмірі 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 3) штраф у розмірі 10000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 4) штраф у розмірі 7000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

6. Який штраф накладається в Україні на юридичних осіб за ухилення від виконання розпоряджень, рішень про усунення порушень щодо цінних паперів:

- 1) штраф у розмірі 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 2) штраф у розмірі 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 3) штраф у розмірі 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 4) штраф у розмірі 800 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

7. Ким накладаються штрафи за недотримання вимог законодавства:

- 1) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- 2) Кабінетом Міністрів України;
- 3) податковим органом;
- 4) Міністерством фінансів.

8. Хто здійснює державне регулювання корпоративного сектора та контроль за діяльністю учасників корпоративного сектора:

- 1) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- 2) Антимонопольний комітет;
- 3) Фонд державного майна;
- 4) усі відповіді правильні.

9. Хто є основним органом спеціальної компетенції?

- 1) Антимонопольний комітет;
- 2) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- 3) Фонд державного майна;
- 4) органи місцевого самоврядування.

10. Хто очолює координаційну раду?

- 1) Голова Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку;
- 2) голова Антимонопольного комітету;
- 3) голова Фонду державного майна;
- 4) немає правильної відповіді.

11. У чому полягає діяльність першого блоку «створення загальної нормативно-правової бази функціонування економіки»?

- 1) У розробці законів та підзаконних актів економічної спрямованості;
- 2) керівництві діяльністю акціонерного товариства через менеджмент підприємства;
- 3) впливі на діяльність корпорації відповідно до наявності державного пакета корпоративних цінних паперів;
- 4) усі відповіді правильні.

12. У чому полягає діяльність другого блоку «пряме управління державними підприємствами»?

- 1) Керівництві діяльністю акціонерного товариства через менеджмент підприємства;
- 2) у розробці законів та підзаконних актів економічної спрямованості;
- 3) впливі на діяльність корпорації відповідно до наявності державного пакета корпоративних цінних паперів;
- 4) усі відповіді правильні.

13. У чому полягає діяльність третього блоку «управління певною державною часткою статутного фонду господарських товариств»?

- 1) Керівництві діяльністю акціонерного товариства через менеджмент підприємства;
- 2) впливі на діяльність корпорації відповідно до наявності державного пакета корпоративних цінних паперів;
- 3) у розробці законів та підзаконних актів економічної спрямованості;
- 4) немає правильної відповіді.

14. Ким здійснюються заходи, що належать до першого блоку «створення загальної нормативно-правової бази функціонування економіки»?

- 1) Органами виконавчої влади;
- 2) органами місцевого самоврядування;
- 3) органами центральної державної влади;
- 4) Кабінетом Міністрів України.

15. Ким здійснюються заходи, що належать до другого блоку «пряме управління державними підприємствами» та третього блоку «управління певною державною часткою статутного фонду господарських товариств»?

- 1) Органами виконавчої влади;
- 2) органами місцевого самоврядування;
- 3) органами центральної державної влади;
- 4) Кабінетом Міністрів України.

16. Які повноваження має Фонд державного майна України?

- 1) Приймає рішення про передачі цілісних майнових комплексів підприємств, нерухомого майна з державної у комунальну власність;
- 2) управляє майном державних підприємств та цілісними майновими комплексами, переданими в оренду;
- 3) здійснює повноваження щодо управління об'єктами державної власності;
- 4) немає правильної відповіді.

17. Хто може бути уповноваженими особами?

- 1) Юридичні та фізичні особи, які здійснюють управління акціями, частками, паями, що належать державі;
- 2) юридичні особи, які здійснюють управління акціями, частками, паями, що належать державі;
- 3) фізичні особи, які здійснюють управління акціями, частками, паями, що належать державі;
- 4) немає правильної відповіді.

18. Як відбувається призначення уповноважених осіб?

- 1) За рішенням суду;
- 2) за призначенням Кабінету Міністрів України;
- 3) за призначенням відповідних органів виконавчої влади;
- 4) за конкурсом.

19. Чи оподатковуються податком на додану вартість операції з первісного розміщення цінних паперів?

- 1) Так;
- 2) ні;
- 3) ні, тільки якщо має відповідні пільги;
- 4) залежить від вартості цінних паперів.

20. Емітент корпоративних прав зменшує суму нарахованого податку на прибуток звітного періоду на суму авансованого внеску, попередньо сплаченого протягом такого звітного періоду у зв'язку з нарахуванням дивідендів – це:

- 1) резидент;
- 2) нерезидент;
- 3) платник податку;
- 4) немає правильної відповіді.

21. Органами якої компетенції здійснюється державне регулювання корпоративного сектора?

- 1) Загальної та специфічної;
- 2) загальної та регіональної;
- 3) місцевої та специфічної;
- 4) державної та місцевої.

22. Який державний орган в Україні відноситься до рівня органів спеціальної компетенції?

- 1) Антимонопольний комітет України;
- 2) Кабінет міністрів України;
- 3) Комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- 4) Міністерство фінансів України.

23. Яким законом, із даного переліку, регулюються корпоративні господарські товариства?

- 1) «Про іноземне інвестування»;
- 2) «Про цінні папери та фондову біржу»;
- 3) «Про власність»;
- 4) «Про ЗЕД».

24. В який термін проводиться обов'язкова аудиторська перевірка річного балансу і звітності товариств з річним господарським оборотом не менш як 250 неоподаткованих мінімумів доходів громадян?

- 1) Один раз на рік;
- 2) три рази на рік;
- 3) один раз на 3 роки;
- 4) два рази на 3 роки.

25. Яку назву має добровільне об'єднання професійних учасників ринку цінних паперів, яке не має на меті одержання прибутку?

- 1) Саморегульовані організації;
- 2) регулюючі організації;
- 3) державні організації;
- 4) місцеві організації.

26. В якому розмірі в Україні накладається штраф на юридичних осіб за ненадання, несвоєчасне надання або надання свідомо недостовірної інформації?

- 1) До 10000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян;
- 2) до 500 неоподаткованих мінімумів доходів громадян;
- 3) до 1000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян;
- 4) до 5000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

27. Який координаційний орган діяльності державних органів з питань функціонування ринку цінних паперів існує в Україні?

- 1) Антимонопольний комітет;
- 2) Фонд державного майна;

- 3) Кабінет міністрів України;
- 4) Координаційна рада.

28. До завдань якого органу входить встановлення стандартів випуску цінних паперів, інформація про випуск цінних паперів, що пропонуються для відкритого продажу?

- 1) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- 2) Фонд державного майна;
- 3) Кабінет міністрів України;
- 4) Координаційна рада.

29. Метою діяльності якого державного органу є – недопущення монополізації ринків, розробка відповідних приписів і контроль?

- 1) Кабінету міністрів України;
- 2) Координаційної ради;
- 3) Антимонопольного комітету;
- 4) Фонду державного майна.

30. Які дії господарських товариств, з даного переліку не слід погоджувати з Антимонопольним комітетом?

- 1) Зміну предмета і цілей діяльності;
- 2) порядок розподілу прибутків і збитків;
- 3) чисельність штатних працівників;
- 4) немає правильної відповіді.

31. Яку назву має відкрите акціонерне товариство, в якому державі належить пакет акцій, що відповідно до законодавства забезпечує правомочність рішень загальних зборів акціонерів?

- 1) Акціонерна компанія;
- 2) товариство з обмеженою відповідальністю;
- 3) державне товариство;
- 4) державна акціонерна компанія.

32. Яким основним шляхом створюється державна акціонерна компанія?

- 1) придбання державою відповідних пакетів акцій у інших власників;
- 2) приватизація ТОВ;
- 3) обидві відповіді правильні;
- 4) правильної відповіді немає.

33. Установа, що визначає, який саме орган уповноважений управляти об'єктами державної власності:

- 1) Верховна Рада України;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- 4) Фонд державного майна.

34. Ким визначається порядок та умови передачі в управління уповноваженим особам акцій державних акціонерних компаній?

- 1) Президентом України;
- 2) урядом;
- 3) керівником управління;
- 4) немає правильної відповіді.

35. Який орган державного сектора приймає рішення про передачу цілісних майнових комплексів підприємства, що належать державі у майні господарських товариств, з державної у комунальну власність?

- 1) Кабінет Міністрів України;
- 2) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- 3) Фонд державного майна;
- 4) Верховна Рада.

36. Який державний орган управляє майном державних підприємств?

- 1) Кабінет Міністрів України;
- 2) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- 3) Верховна Рада;
- 4) Фонд державного майна.

37. Уповноваженими особами можуть бути:

- 1) фізичні особи;
- 2) юридичні особи;
- 3) як фізичні, так і юридичні особи;
- 4) немає правильної відповіді.

38. Якою кількістю товариств може здійснювати управління державними корпоративними правами уповноважена особа?

- 1) Лише одним товариством;
- 2) одним або кількома товариствами;
- 3) лише декількома товариствами;
- 4) немає правильної відповіді.

39. Яким чином відбувається призначення уповноваженої особи?

- 1) За конкурсом;
- 2) за власним бажанням;
- 3) призначається урядом;
- 4) немає правильної відповіді.

40. Які операції на стадії створення акціонерних товариств в Україні в сучасних умовах не оподатковуються ПДВ?

- 1) Операції з випуску акцій;
- 2) операції купівлі акцій;
- 3) операції продажу привілейованих акцій;
- 4) операції з первісного розміщення цінних паперів у обмін на корпоративні права.

41. В якому розмірі стягується державне мито при операції з випуску акцій?

- 1) Мито не стягується;
- 2) 0,1% від її номінальної вартості;
- 3) 5% від її номінальної вартості;
- 4) 1% від її номінальної вартості;

Тема 8. Роль депозитарної системи в корпоративному регулюванні (2 год.)

План лекції

1. Суть депозитарної системи.
2. Види депозитарної діяльності та її суб'єкти.
3. Особливості переходу власності на корпоративні права.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Які основні форми функціонування цінних паперів?
2. Що є підставою для взяття цінних паперів на обслуговування національною депозитарною системою?
3. Хто був першим депозитарієм в Україні?
4. Що являють собою верхній та нижній рівні депозитарної системи в Україні?
5. Які органи здійснюють в Україні контроль за діяльністю національної депозитарної системи?
6. Назвіть основні напрями діяльності національної депозитарної системи.
7. Що означає поняття "депозитарій"?
8. Які види діяльності здійснюють учасники національної депозитарної системи?
9. Які обмеження в діяльності зберігачів?
10. Які організації здійснюють діяльність щодо ведення реєстру власників іменних цінних паперів?
11. Які дії здійснює зберігач для обміну цінних паперів?
12. Назвіть основні особливості електронного обігу цінних паперів в Україні.

Тести для самоконтролю:

1. Як показує світовий досвід існують дві основні форми функціонування цінних паперів, а саме:

- 1) документарна та бездокументарна;
- 2) відклична та безвідклична;
- 3) інкасова;
- 4) обов'язкова.

2. Форма випуску цінних паперів визначається:

- 1) Міністерством фінансів України;
- 2) Національною депозитарною системою;
- 3) рішенням кожного конкретного емітента;
- 4) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

3. Емітент повинен виготовити сертифікати, що випускаються з урахуванням вимог, визначених Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку, якщо випуск цінних паперів здійснюється у:

- 1) бездокументарній формі;
- 2) документарній формі;

- 3) відкличній формі;
- 4) безвідкличній формі.

4. Одним із перших депозитаріїв в Україні був:

- 1) Міжрегіональний фондовий союз;
- 2) Союз депозитаріїв України;
- 3) Український фондовий союз;
- 4) Союз власників цінних паперів.

5. Форма випуску цінних паперів, що є більш прийнятною для населення:

- 1) документарна; 2) бездокументарна;
- 3) обов'язкова; 4) безобов'язкова.

6. Емітент оформляє глобальний сертифікат, коли емісія цінних паперів здійснюється у:

- 1) бездокументарній формі; 2) документарній формі;
- 3) відкличній формі; 4) безвідкличній формі.

7. Глобальний сертифікат, оформлений після державної реєстрації та визнання випуску таким, що відбувся, зберігається в депозитарії:

- 1) протягом усього періоду існування цінних паперів у документарній формі;
- 2) протягом усього періоду існування цінних паперів у бездокументарній формі;
- 3) протягом усього періоду існування цінних паперів у відкличній формі;
- 4) протягом усього періоду існування цінних паперів у безвідкличній формі.

8. Вимоги до оформлення і ведення обліку глобальних сертифікатів та їх реквізити встановлюються:

- 1) Міністерством фінансів України;
- 2) Національною депозитарною системою;
- 3) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- 4) Міністерством юстиції України.

9. Депозитарна система України містить:

- 1) один рівень; 2) два рівні;
- 3) три рівні; 4) чотири рівні.

10. Національний депозитарій України і депозитарії, що ведуть рахунки для зберігачів та здійснюють кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів становлять:

- 1) верхній рівень;
- 2) середній рівень;
- 3) проміжний рівень;
- 4) нижній рівень.

11. Зберігачі, які ведуть рахунки власників цінних паперів, та реєстратори власників іменних цінних паперів являють собою:

- 1) верхній рівень;
- 2) середній рівень;
- 3) проміжний рівень;
- 4) нижній рівень.

12. У депозитарній системі діє суб'єктів корпоративного управління:

- 1) один;
- 2) два;
- 3) три;
- 4) чотири.

13. Порядок і умови здійснення депозитарної діяльності учасниками Національної депозитарної системи встановлюються:

- 1) Міністерством фінансів України;
- 2) Національною депозитарною системою;
- 3) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- 4) Міністерством юстиції України.

14. Для здійснення кожного з видів депозитарної діяльності учасникам Національної депозитарної системи видається окремий дозвіл:

- 1) Національної депозитарної системи;
- 2) Міністерства фінансів України;
- 3) Міністерства юстиції України;
- 4) Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

15. Дозвіл на здійснення депозитарної діяльності комерційним банкам надається:

- 1) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Національним банком України;
- 2) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Міністерством юстиції України;
- 3) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Національною депозитарною системою;
- 4) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Міністерством фінансів України.

16. Для забезпечення функціонування єдиної системи депозитарного обліку у формі відкритого акціонерного товариства створюється:

- 1) Міжрегіональний фондовий союз;
- 2) Союз депозитаріїв України;
- 3) Український фондовий союз;
- 4) Національний депозитарій.

17. Особливістю такого АТ є вимога, що його учасником повинна бути держава в особі Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку не менше як:

- 1) один рік;
- 2) два роки;
- 3) три роки;
- 4) чотири роки.

18. На сьогодні відповідно до чинного законодавства України депозитарієм вважається юридична особа, що створюється у формі ВАТ, учасниками якого є не менше:

- 1) трьох зберігачів;
- 2) п'яти зберігачів;
- 3) семи зберігачів;
- 4) десяти зберігачів.

19. При цьому частка одного учасника в статутному фонді депозитарію не може перевищувати:

- 1) 10 % цього фонду;
- 2) 15 % цього фонду;
- 3) 20 % цього фонду;
- 4) 25 % цього фонду.

20. Юридичні особи, які є учасниками Національної депозитарної системи, здійснюють:

- 1) ведення реєстрів власників іменних цінних паперів;
- 2) зберігання і обслуговування обігу цінних паперів на рахунках у цінних паперах та операцій емітента щодо випущених ним цінних паперів;
- 3) кліринг і розрахунки за угодами щодо цінних паперів;
- 4) усі відповіді правильні.

21. У статутному фонді зберігача частка іншого зберігача або торговця цінними паперами, інвестиційної компанії, страхової компанії та іншого інституційного інвестора не може перевищувати:

- 1) 2 %;
- 2) 5 %;
- 3) 7 %;
- 4) 10%.

22. Максимальний розмір тарифів зберігача встановлюється:

- 1) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Національним банком України;
- 2) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Антимонопольним комітетом України;
- 3) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Національною депозитарною системою;
- 4) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Міністерством фінансів України.

23. Договір на ведення реєстру емітент може укласти з:

- 1) одним реєстратором;
- 2) двома реєстраторами;
- 3) трьома реєстраторами;
- 4) п'ятьма реєстраторами.

24. Частка емітента цінних паперів у статутному фонді реєстратора не може перевищувати:

- 1) 10 %;
- 2) 15 %;
- 3) 20 %;
- 4) 25 %.

25. У реєстраторській системі все більшою мірою використовується такий суб'єкт корпоративного управління як номінальний утримувач, який означає:

- 1) «власник»;
- 2) «реєстратор»;
- 3) «емісіонер»;
- 4) «депозитарій».

26. Діяльність, пов'язана зі зберіганням цінних паперів та обліком прав власності на них, здійснюється на основі:

- 1) депозитарного договору;
- 2) договору про обслуговування емісії цінних паперів;
- 3) договору про відкриття рахунку в цінних паперах;
- 4) міжнародного договору.

27. Договір про відкриття рахунку в цінних паперах укладається:

- 1) власником цінних паперів з обраним ним зберігачем;
- 2) зберігачем і депозитором;
- 3) емітентом і депозитарієм;
- 4) зберігачем і депозитарієм.

28. Депозитарний договір укладається між:

- 1) зберігачем і депозитором;
- 2) зберігачем і депозитарієм;
- 3) власником цінних паперів з обраним ним зберігачем;
- 4) емітентом і депозитарієм.

29. Договір про обслуговування емісії цінних паперів укладається між:

- 1) зберігачем і депозитором;
- 2) зберігачем і депозитарієм;
- 3) емітентом і депозитарієм;
- 4) власником цінних паперів з обраним ним зберігачем.

30. Яким органом затверджуються типові договори?

- 1) КМУ;

- 2) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- 3) НБУ;
- 4) Міжнародною торгівельною палатою.

31. В якому договорі зазначаються умови ведення рахунку власних цінних паперів, порядок проведення операцій емітента, порядок надання облікової та фінансової інформації зберігачам, а також умови оплати його послуг:

- 1) Депозитарному договорі;
- 2) договорі про обслуговування емісії цінних паперів;
- 3) договорі про відкриття рахунку в цінних паперах;
- 4) міжнародному договорі.

32. В якому договорі встановлюється право зберігача передавати до депозитарію виключно цінні папери, що перебувають у колективному зберіганні, порядок здійснення операцій депозитарієм, умови ведення рахунків, порядок проведення операцій емітента, порядок надання облікової та фінансової інформації депозитарієм, а також умови оплати його послуг:

- 1) депозитарному договорі;
- 2) договорі про обслуговування емісії цінних паперів;
- 3) договорі про відкриття рахунку в цінних паперах;
- 4) міжнародному договорі.

33. В якому договорі визначається порядок прийняття на обслуговування та обслуговування емісії цінних паперів, операцій емітента в депозитарії щодо випущення ним цінних паперів, порядок переведення цінних паперів з документарної форми в без документарну?

- 1) Депозитарному договорі;
- 2) договорі про обслуговування емісії цінних паперів;
- 3) договорі про відкриття рахунку в цінних паперах;
- 4) міжнародному договорі.

34. Чи має право зберігач користуватися послугами іншого зберігача для виконання своїх зобов'язань щодо зберігання сертифікатів та обліку прав власності на цінні папери своїх депонентів:

- 1) має;
- 2) не має;
- 3) усі відповіді правильні.

35. Обіг цінних паперів, записаних на рахунок у цінних паперах на основі депозитарного договору, обслуговується виключно:

- 1) переведенням їх на відповідний рахунок у цінних паперах в депонентів;
- 2) переведенням їх на відповідний рахунок у цінних паперах в депозитарії;
- 3) усі відповіді правильні.

36. Чи зобов'язаний зберігач зараховувати доходи на грошові рахунки власників цінних паперів?

- 1) Зобов'язаний;
- 2) не зобов'язаний;
- 3) усі відповіді правильні.

37. Чи зобов'язані зберігачі та депозитарії надавати власникам цінних паперів документи (сертифікати, купони) для реалізації відповідних прав власності за проведення емітентом операцій із цінними паперами, якщо інше не передбачено договором?

- 1) Зобов'язані;
- 2) не зобов'язані;
- 3) усі відповіді правильні.

38. Перехід прав власності на акції та паї залежить від:

- 1) кількості учасників;
- 2) видів господарських товариств;
- 3) усі відповіді правильні.

39. В яких документах закладено механізм переходу прав власності ТОВ?

- 1) Статутних документах;
- 2) Конституції України;
- 3) Законі України «Про ТОВ»;
- 4) посадових інструкціях.

40. Який документ є підтвердженням права власності на цінні папери?

- 1) Статут;
- 2) сертифікат;
- 3) накладна;
- 4) віза.

41. Чи допускається самовільне відчуження іменних цінних паперів, що не відображене в депозитарній або реєстраторській системі?

- 1) Допускається;
- 2) не допускається;
- 3) всі відповіді вірні;
- 4) немає правильної відповіді.

42. Чи відображаються операції з цінними паперами, що здійснюються між депонентами одного номінального утримувача?

- 1) Відображаються;
- 2) не відображаються;
- 3) усі відповіді правильні.

43. Яким державним органом затверджуються правила та операційні стандарти клірингу і розрахунків за угодами щодо цінних паперів?

- 1) КМУ;
- 2) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- 3) НБУ;
- 4) Міжнародною торгівельною палатою.

Тема 9. Управління рухом акцій на первинних і вторинних ринка (2 год.)

План лекції

1. Суть управління рухом акцій.
2. Роль фондової біржі та систем позабіржової торгівлі в регулюванні рухом акцій.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Які основні напрями управління випуском акцій?
2. Хто може здійснювати первинне розміщення акцій?
3. Що являє собою реєстрація випуску акцій?
4. Як відбувається в Україні реєстрація випуску цінних паперів?
5. Як здійснюється вилучення з обігу цінних паперів?
6. Назвіть вимоги щодо оприлюднення інформації про емітента.
7. Які чинники перешкоджають оприлюдненню звітності емітента?
8. Охарактеризуйте поняття "фондова біржа".
9. Які фондові біржі є на сьогодні найбільшими?
10. Хто може заснувати фондову біржу в Україні?
11. Які особливі умови мають бути визначені в статуті фондової біржі?
12. Розкрийте основні завдання фондових бірж в Україні.

Тести для самоконтролю:

1. Управління рухом акцій здійснюється з моменту:

- 1) випуску (емісії) акцій;
- 2) реєстрації акціонерного товариства;
- 3) затвердження статуту акціонерного товариства;
- 4) затвердження акціонерів товариства.

2. Скільки існує основних напрямків управління випуску акцій?

- 1) 3 напрямки; 2) 4 напрямки;
- 3) 2 напрямки; 4) 6 напрямків.

3. Первинним ринком вважається:

- 1) купівля – продаж задекларованих цінних паперів;
- 2) купівля-продаж цінних паперів перших випусків;
- 3) купівля – продаж існуючих цінних паперів;
- 4) купівля – продаж зареєстрованих цінних паперів.

4. Умови взаємодії емітентів та продавців визначаються угодами між ними.

Така діяльність називається:

- 1) «анкерейтинг»; 2) «полерайтинг»;
- 3) «квотерейтинг»; 4) «андерайтинг».

5. За первинного розміщення надійність акцій забезпечується:

- 1) дилером;
- 2) емітентом;
- 3) так званим принципом повного пред'явлення;
- 4) «розкриттям карт».

6. Законодавчі вимоги щодо організації розміщення акцій:

- 1) реєстрація випусків акцій;
- 2) підпис на акціях;
- 3) печатка на акціях;
- 4) нумерація випусків акцій.

7. Заяви про реєстрацію мають подаватись в термін:

- 1) не менш як за 10 днів до завершення продажу цінних паперів;
- 2) не менш як за 30 днів до завершення продажу цінних паперів;
- 3) не менш як за 20 днів до початку продажу цінних паперів;
- 4) не менш як за 30 днів до початку продажу цінних паперів.

8. Результатом перевірки реєстраційної заяви є:

- 1) лист з висновком уряду;
- 2) реєстрація цінних паперів;
- 3) комісійне звернення;
- 4) лист-коментар комісії.

9. Акції, що пропонуються для відкритого продажу, допускаються до розміщення протягом:

- 1) не раніше як через 30 днів після опублікування оголошення про їх випуск;
- 2) не раніше як через 20 днів після опублікування оголошення про їх випуск;
- 3) не раніше як через 40 днів до початку продажу цінних паперів;
- 4) не раніше як за 20 днів до початку продажу цінних паперів.

10. Додатковий випуск акцій може здійснюватися тільки за умови, що всі раніше випущені акції повністю оплачені за вартістю:

- 1) не нижчою від номінальної;
- 2) встановленою продавцем;
- 3) не вищою від номінальної;
- 4) зазначеною в договорі.

11. Збільшення статутного фонду акціонерного товариства ... може бути здійснено за рішенням правління за умови, що таке передбачено статутом.

- 1) не менше як на $1/2$;
- 2) не більше як на $1/3$;
- 3) не більше як на $1/4$;
- 4) не менше як на $1/2$.

12. Кому акціонерне товариство відшкодовує збитки, пов'язані зі змінами статутного фонду?

- 1) Покупцю;
- 2) продавцю;
- 3) посереднику;
- 4) власнику акцій.

13. Протягом якого терміну емітент зобов'язаний надіслати фондовій біржі та реєструвальному органу, а також опублікувати в офіційній газеті фондової біржі інформацію про зміни, що відбулися в його господарській діяльності й впливають на вартість цінних паперів або розмір доходу за ними?

- 1) Протягом 14 днів;
- 2) протягом 10 днів;
- 3) протягом 2 днів;
- 4) протягом 20 днів.

14. Коли річний звіт має бути опублікований і надісланий власником іменних акцій та реєстру вальному органу?

- 1) Не пізніше як за дев'ять місяців року, наступного за звітним;
- 2) не пізніше як за рік, наступний за звітним;
- 3) не пізніше як за півтора року, наступного за звітним;
- 4) не пізніше як за 5 місяців року, наступного за звітним.

15. У разі невиконання умов підписки на цінні папери емітент зобов'язаний повернути передплатникам на їх вимогу:

- 1) усі одержанні від них прибутки без сплати відсотків;
- 2) усі одержані від них прибутки за весь термін їх тримання;
- 3) усі одержані від них цінні папери;
- 4) усі одержані від них кошти зі сплатою відсотків за весь термін їх тримання.

16. Що саме набуло поширення на ринку цінних паперів?

- 1) Біржова діяльність;
- 2) аграрна діяльність;
- 3) купівля-продаж дорогоцінних металів;
- 4) комісійна діяльність.

17. Організаційно оформлений і постійно діючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами, – це:

- 1) аграрна біржа;
- 2) фондова біржа;
- 3) ринок валют;
- 4) ринок договорів та контрактів.

18. Найстарішою у світі фондовою біржею вважається:

- 1) Канадська біржа;
- 2) Лондонська біржа;
- 3) Амстердамська біржа;
- 4) Латвійська біржа.

19. Скільки фондових бірж існує у сучасних умовах у світі?

- 1) До 100;
- 2) до 200;
- 3) до 300;
- 4) до 400.

20. Який обіг цінних паперів обслуговують невеликі біржі?

- 1) Світовий;
- 2) національний;
- 3) місцевий;
- 4) регіональний.

21. Яку систему створила Національна асоціація біржових дилерів?

- 1) NASDAQ;
- 2) FRN;
- 3) SKADA;
- 4) CATSET.

22. Чи припиняється діяльність фондової біржі, якщо кількість її членів стала менш 10?

- 1) Ні;
- 2) так;
- 3) так, але якщо при цьому є і обов'язкові інші умови;
- 4) немає правильної відповіді.

23. Де саме в Україні була створена перша товарна біржа?

- 1) У Миколаєві;
- 2) у Полтаві;
- 3) у Харкові;
- 4) в Одесі.

24. Коли було покладено початок біржової фондової діяльності в Україні?

- 1) 10 квітня 1992;
- 2) 25 лютого 1979;
- 3) 22 вересня 1962;
- 4) 19 жовтня 1960.

25. Коли була створена та зареєстрована Українська фондова біржа?

- 1) У 1991 році;
- 2) у 1993 році;
- 3) у 1997 році;
- 4) у 2001 році.

26. Фондова біржа – це:

- 1) акціонерне товариство;
- 2) приватне підприємство;
- 3) державне підприємство;
- 4) спільне підприємство.

27. Скількома засновниками може бути створена фондова біржа?

- 1) Не менш як 15;
- 2) не менш як 20;
- 3) не менш як 25;
- 4) кількість засновників не має значення.

28. З якою метою створюється фондова біржа?

- 1) Для отримання прибутку;
- 2) для допомоги підприємствам у їх створенні;
- 3) для організації укладання угод купівлі-продажу цінних паперів;
- 4) для організації укладання угод купівлі-продажу дорогоцінних металів.

29. Що саме не може здійснювати фондова біржа?

- 1) Операції з цінними паперами від власного імені;
- 2) організацію укладання угод купівлі-продажу цінних паперів;
- 3) комісійну діяльність щодо цінних паперів;
- 4) комерційну діяльність щодо цінних паперів.

30. Чи визначається в установчих документах фондової біржі порядок відвідування фондової біржі?

- 1) Так, обов'язково;
- 2) ні, це не визначається;
- 3) визначається, якщо ці умови вимагає Державна податкова служба;
- 4) порядок відвідування є необмеженим у часі.

31. Що саме мають враховувати менеджмент біржі та торговці цінних паперів?

- 1) Закон України «Про акціонерні товариства»;
- 2) регламентовані правила фондової біржі;
- 3) тільки умови відвідування фондової біржі;
- 4) надходження грошових коштів.

32. Що відбувається, якщо протягом 6 місяців у фондовій біржі не приймалися нові члени та їх кількість становить менше 10 осіб?

- 1) Фондова біржа продовжує свою діяльність;
- 2) фондова біржа перетворюється на приватне підприємство;
- 3) діяльність фондової біржі припиняється;
- 4) фондова біржа активізує свою рекламну діяльність.

33. Який момент є важливим для поліпшення управління рухом акцій на фондовій біржі?

- 1) формування українського індексу цінних паперів;
- 2) визначення чіткого часу щодо діяльності фондової біржі;
- 3) збільшення кількості управлінського персоналу;
- 4) удосконалення корпоративного управління на фондовій біржі.

34. Яка біржа проводить формування індексу цінних паперів?

- 1) Канадська фондова біржа;
- 2) Лондонська фондова біржа;
- 3) Амстердамська фондова біржа;
- 4) Українська фондова біржа.

35. Завдяки чому проводиться формування індексу цінних паперів?

- 1) Збільшенню акцій;
- 2) котируванню акцій;
- 3) перерозподілу акцій;
- 4) ліквідності акцій.

36. Хто здійснює державний контроль щодо фондової діяльності?

- 1) Державна комісія з цінних паперів;
- 2) Державна комісія з фондового ринку;
- 3) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- 4) Кабінет Міністрів України.

37. Чи мають право представники Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку призупиняти діяльність фондової біржі?

- 1) Ні, не мають права;
- 2) мають право у будь-якому разі;
- 3) мають право лише тоді, коли фондова біржа не має прибутку;
- 4) мають право лише у разі порушення статутної діяльності.

38. Коли здійснила свої перші торги Українська фондова біржа?

- 1) 14 вересня 1965 р.;
- 2) 3 січня 1983 р.;
- 3) 6 лютого 1992 р.;
- 4) 25 квітня 1995 р.

39. Чому 1998–2000рр. були не зовсім вдалими для діяльності фондових бірж в Україні?

- 1) Ряд зовнішньоекономічних та політичних чинників істотно знизив інвестиційну привабливість фондової біржі;
- 2) міграція населення перевищила допустимі межі;
- 3) значний вплив зробила екологічна ситуація;
- 4) зниження банківської діяльності, спад грошової активності.

40. Що є негативним чинником для фондової діяльності?

- 1) Перевищення міграції населення;
- 2) великий обсяг торгів на неорганізованому ринку;
- 3) зниження банківської діяльності, спад грошової активності
- 4) екологічна ситуація.

41. Де саме можуть купуватися та продаватися акції, крім фондових бірж?

- 1) У банківській установі;
- 2) на неорганізованому ринку;
- 3) в акціонерних товариствах;
- 4) на позабіржових фондових ринках.

42. Який фондовий ринок здійснює операції з цінними паперами, які здійснюються поза фондовою біржею?

- 1) Стихійний;
- 2) чорний;
- 3) позабіржовий;
- 4) несвідомий.

43. Що найчастіше охоплює у світовій практиці стихійна торгівля?

- 1) Акції на пред'явника;
- 2) векселі;
- 3) зовнішньоекономічні контракти;
- 4) короткострокові цінні папери.

44. Завдяки чому позабіржова торгівля набуває рис організованої фондової торгівлі?

- 1) Завдяки нормативній базі;
- 2) завдяки збільшенню кількості членів біржі;
- 3) завдяки створенню юридичної особи;
- 4) завдяки технічній базі.

45. Що не є прикладом успішного застосування системи позабіржової торгівлі?

- 1) NASDAQ (США);
- 2) GFT (Німеччина);
- 3) NMS (США);
- 4) COATC (Канада).

46. Що в Україні являє собою основну структурну форму позабіржової торгівлі?

- 1) NASDAQ;
- 2) Асоціація «Позабіржова торгівля»;
- 3) Асоціація «Позабіржова фондова торговельна система»;
- 4) Асоціація «Фондова торгівля на стихійному ринку».

47. Де саме зосереджена основна торгівля акціями в Україні?

- 1) У системі позабіржової торгівлі;
- 2) у системі біржової торгівлі;
- 3) у системі NASDAQ;
- 4) немає правильної відповіді.

48. На базі чого організаційно утворилася система позабіржової торгівлі?

- 1) На базі Міністерства економіки;
- 2) на базі Кабінета Міністрів України;
- 3) на базі центрів з формування позабіржової торгівлі;
- 4) на базі центрів сертифікатних аукціонів.

49. Хто розробив програмне забезпечення систему «Портал»?

- 1) NASDAQ (США);
- 2) GFT (Німеччина);
- 3) NMS (США);
- 4) COATC (Канада).

50. Хто утворює Асоціацію «Позабіржової фондової торговельної системи»?

- 1) Акціонери;
- 2) фінансові посередники;
- 3) клієнти банку Асоціації;
- 4) учасники біржової торгівлі, які мають капітал не менше 10 тис.грн.

51. Який одноразовий вступний внесок в Асоціацію «Позабіржової фондової торговельної системи»?

- 1) 100 дол. США;
- 2) 250 дол. США;
- 3) 500 дол. США;
- 4) 650 дол. США.

52. Який місячний внесок в Асоціації «Позабіржової фондової торговельної системи» за квартал?

- 1) 100 дол. США;
- 2) 250 дол. США;
- 3) 500 дол. США;
- 4) 650 дол. США.

53. В якій валюті сплачуються внески в Асоціації «Позабіржової фондової торговельної системи»?

- 1) У дол. США;
- 2) у національній валюті;
- 3) в іноземній валюті;
- 4) в євро.

Тема 10. Фінансові посередники в системі корпоративного управління (2 год.)

План лекції

1. Суть фінансового посередництва і його функції.
2. Основні організаційні форми фінансового посередництва.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Що являють собою фінансові посередники? Дайте їх загальні визначення.
2. Назвіть основні функції фінансових посередників.
3. Які види фінансового посередництва ви знаєте?
4. Що являють собою в Україні торговці цінними паперами?
5. Як між собою співвідносяться поняття "діяльність з випуску цінних паперів", "комісійна діяльність з цінними паперами" та "комерційна діяльність з цінними паперами"?
6. Назвіть основні обмеження діяльності фінансових посередників.
7. У чому полягають основні проблеми фінансових посередників в Україні?
8. Поясніть, що являє собою інвестиційна компанія.
9. З якою метою створюється взаємний фонд для інвестування?
10. Що являють собою довірчі товариства?

Тести для самоконтролю:

1. У системі корпоративного управління велику роль відіграють:

- 1) фінансові посередники;
- 2) директори;
- 3) керівники середніх ланок;
- 4) працівники.

2. У зовнішніх структурах корпоративного управління функціонують:

- 1) форми одного виду посередництва;
- 2) різні форми посередництва;
- 3) дві форми посередництва;
- 4) три форми посередництва.

3. Фінансові посередники характеризуються як компанії, що надають своїм клієнтам послуги в галузі:

- 1) кредитування;
- 2) банківських відносин;
- 3) сільського господарства;
- 4) інвестування.

4. Фінансове посередництво в Україні регулюється:

- 1) президентом;
- 2) міліцією;
- 3) державними органами;

4) самими фінансовими посередниками.

5. На 2004 р. в Україні діяло:

- 1) 944 торговці цінними паперами;
- 2) 904 торговці цінними паперами;
- 3) 984 торговці цінними паперами;
- 4) 974 торговці цінними паперами.

6. Для України характерною формою фінансового посередництва є:

- 1) фінансові фірми;
- 2) біржі;
- 3) торговці цінними паперами;
- 4) в Україні не існує форм фінансового посередництва.

7. В Україні торговці цінними паперами мають право здійснювати (назвіть неправильну відповідь):

- 1) діяльність з випуску цінних паперів;
- 2) комісійну діяльність з цінних паперів;
- 3) комерційну діяльність з цінних паперів;
- 4) фінансову діяльність з цінних паперів.

8. Комісійною діяльністю з цінних паперів визнається:

- 1) купівля-продаж цінних паперів;
- 2) тільки купівля цінних паперів;
- 3) тільки продаж цінних паперів;
- 4) правильна відповідь відсутня.

9. Комісійною діяльністю з цінних паперів визнається купівля-продаж цінних паперів, що здійснюється торгівцем цінними паперами:

- 1) від свого імені;
- 2) за дорученням;
- 3) за рахунок іншої особи;
- 4) усі відповіді правильні.

10. Комерційною діяльністю з цінних паперів визнається купівля-продаж цінних паперів, що здійснюється торговцем цінними паперами:

- 1) від свого імені за рахунок іншої особи;
- 2) за дорученням і за свій рахунок;
- 3) від свого імені та за свій рахунок;
- 4) за дорученням за рахунок іншої особи.

11. На фінансових посередників поширюються всі обмеження, що діють для:

- 1) ВАТ;
- 2) ТОВ;
- 3) господарських товариств;

4) правильна відповідь відсутня.

12. Наприкінці 90-х років в Україні було зареєстровано до:

- 1) 1200 фінансових посередників;
- 2) 1300 фінансових посередників;
- 3) 1400 фінансових посередників;
- 4) 900 фінансових посередників.

13. Наприкінці 90-х років в Україні було зареєстровано до 1200 фінансових посередників, серед яких були:

- 1) торговці цінними паперами та довірчі товариства;
- 2) інвестиційні фонди та інвестиційні компанії;
- 3) комерційні банки;
- 4) усі відповіді правильні.

14. Фінансові посередники, маючи обмеження щодо придбання портфелів акцій приватизованих підприємств, змогли придбати досить незначні частки статутних фондів приватизованих підприємств крім:

- 1) довірчих товариств;
- 2) інвестиційних фондів;
- 3) комерційних банків;
- 4) інвестиційних компаній.

15. Номінальна ціна або ціна продажу цінних паперів не може перевищувати:

- 1) десятикратного розміру статутного фонду торговця цінними паперами;
- 2) п'ятнадцятикратного розміру статутного фонду торговця цінними паперами;
- 3) дванадцятикратного розміру статутного фонду торговця цінними паперами;
- 4) правильна відповідь відсутня.

16. Фінансові посередники розташовані:

- 1) по всій території України;
- 2) на західній території України;
- 3) на південній території України;
- 4) на півночі України.

17. Дозвіл на здійснення будь-якого виду діяльності з випуску та обігу цінних паперів не може отримати торговець цінними паперами, який безпосередньо або побічно володіє:

- 1) майном іншого торговця;
- 2) цінними паперами вартістю понад 10 % статутного фонду;
- 3) цінними паперами вартістю понад 5 % статутного фонду іншого торговця;
- 4) усі відповіді правильні.

18. Торговець цінними паперами не може здійснювати торгівлю:

- 1) цінними паперами власного випуску;
- 2) акціями того емітента, у якого він безпосередньо або побічно володіє майном у розмірі більш як 15 % статутного фонду;

- 3) акціями того емітента, у якого він безпосередньо або побічно володіє майном у розмірі більш як 25 % статутного фонду;
- 4) усі відповіді правильні.

19. Діяльність фінансових посередників регламентується:

- 1) детально;
- 2) посередньо;
- 3) не детально;
- 4) не регламентується.

20. Організаційна база функціонування фінансових посередників:

- 1) потребує доопрацювання;
- 2) доопрацювань не потребує;
- 3) потребує доопрацювання деяких позицій;
- 4) правильна відповідь відсутня.

21. Інвестиційна компанія – це:

- 1) юридична особа, заснована у формі закритого акціонерного товариства з урахуванням вимог, установлених чинним законодавством, що здійснює виключну діяльність у галузі спільного інвестування;
- 2) юридична особа, яка діє на ринку інвестиційних ресурсів за рахунок власних коштів на замовлення клієнтів або згідно з власною стратегією;
- 3) така, що створюється на невизначений термін і здійснює викуп своїх інвестиційних сертифікатів у терміни, встановлені інвестиційною декларацією інвестиційного фонду;
- 4) створюється на визначений термін і здійснює розрахунки щодо інвестиційних сертифікатів після закінчення терміну діяльності інвестиційного фонду.

22. Інвестиційний фонд – це:

- 1) юридична особа, заснована у формі закритого акціонерного товариства з урахуванням вимог, установлених чинним законодавством, що здійснює виключну діяльність у галузі спільного інвестування;
- 2) юридична особа, яка діє на ринку інвестиційних ресурсів за рахунок власних коштів на замовлення клієнтів або згідно з власною стратегією;
- 3) створюється на невизначений термін і здійснює викуп своїх інвестиційних сертифікатів у терміни, встановлені інвестиційною декларацією інвестиційного фонду;
- 4) створюється на визначений термін і здійснює розрахунки щодо інвестиційних сертифікатів після закінчення терміну діяльності інвестиційного фонду.

23. Відкриті фонди – це:

- 1) юридична особа, заснована у формі закритого акціонерного товариства з урахуванням вимог, установлених чинним законодавством, що здійснює виключну діяльність у галузі спільного інвестування;

- 2) юридична особа, яка діє на ринку інвестиційних ресурсів за рахунок власних коштів на замовлення клієнтів або згідно з власною стратегією;
- 3) такі, що створюються на невизначений час і здійснюють викуп своїх інвестиційних сертифікатів у терміни, встановлені інвестиційною декларацією інвестиційного фонду;
- 4) такі, що створюються на визначений час і здійснюють розрахунки щодо інвестиційних сертифікатів по закінченні терміну діяльності інвестиційного фонду.

24. Закриті фонди – це:

- 1) це юридична особа, заснована у формі закритого акціонерного товариства з урахуванням вимог, установлених чинним законодавством, що здійснює виключну діяльність у галузі спільного інвестування;
- 2) юридична особа, яка діє на ринку інвестиційних ресурсів за рахунок власних коштів на замовлення клієнтів або згідно з власною стратегією;
- 3) такі, що створюються на невизначений час і здійснюють викуп своїх інвестиційних сертифікатів у терміни, встановлені інвестиційною декларацією інвестиційного фонду;
- 4) такі, що створюються на визначений термін і здійснюють розрахунки щодо інвестиційних сертифікатів по закінченні терміну діяльності інвестиційного фонду.

25. Скільки мінімальних заробітних плат має становити статутний фонд інвестиційної компанії?

- 1) Не менш як 40 тис. мінімальних заробітних плат;
- 2) не менш як 50 тис. мінімальних заробітних плат;
- 3) не менш як 70 тис. мінімальних заробітних плат;
- 4) не менш як 90 тис. мінімальних заробітних плат.

26. З якою метою створюються інвестиційні компанії?

- 1) Для торгівлі товарами чи послугами;
- 2) для роботи з цінними паперами;
- 3) для роботи з приватизаційними паперами;
- 4) усі відповіді правильні.

27. Від чого одержує прибутки інвестиційна компанія?

- 1) Від діяльності, пов'язаної зі спільним інвестуванням, пропорційно до вартості майна, переданого нею у взаємний фонд, якщо інше не передбачено інвестиційною декларацією;
- 2) від діяльності, пов'язаної зі спільним інвестуванням, пропорційно до вартості майна, і передбаченої інвестиційною декларацією;
- 3) від діяльності, пов'язаної зі спільним інвестуванням, пропорційно до вартості майна, переданого нею у взаємний фонд, якщо інше передбачено інвестиційною декларацією;
- 4) правильної відповіді немає.

28. Де зберігаються інвестиційні сертифікати засновників?

- 1) У банках;
- 2) на підприємстві;
- 3) у депозитаріях і можуть пропонуватися на продаж;
- 4) у депозитаріях і не можуть пропонуватися на продаж.

29. Кому інвестиційна компанія зобов'язана надавати інформацію про діяльність взаємного фонду?

- 1) Керівнику підприємства;
- 2) загальним зборам акціонерів (учасників) не рідше ніж раз на півроку;
- 3) загальним зборам акціонерів (учасників) не рідше ніж раз на рік;
- 4) загальним зборам працівників не рідше ніж раз на рік.

30. Що повинна мати інвестиційна компанія?

- 1) Ліцензії як Міністерства фінансів, так і Фонду державного майна на проведення представницької діяльності з приватизаційними паперами;
- 2) сертифікати як Міністерства фінансів, так і Фонду державного майна на проведення представницької діяльності з приватизаційними паперами;
- 3) ліцензії Міністерства фінансів;
- 4) ліцензії Фонду державного майна на проведення представницької діяльності з приватизаційними паперами.

31. Скільки дозволяється інвестиційним фондам інвестувати своїх активів у придбання акцій конкретного підприємства?

- 1) До 4%; 2) до 5%;
- 3) до 6%; 4) до 10%.

32. Скільки дозволяється інвестиційним фондам інвестувати своїх цінних паперів у одного емітента?

- 1) До 4%; 2) до 5%;
- 3) до 6%; 4) до 10%.

33. Хто не може бути засновниками інвестиційного фонду?

- 1) Ті особи, частка державного майна у статутному фонді яких перевищує 15 %;
- 2) ті особи, частка державного майна у статутному фонді яких перевищує 20 %;
- 3) ті особи, частка державного майна у статутному фонді яких перевищує 25 %;
- 4) ті особи, частка державного майна у статутному фонді яких перевищує 35 %;

34. Скільки фондам заборонено тримати в цінних паперах активів інвестиційного фонду?

- 1) Менш як 70 %; 2) менш як 75 %;
- 3) менш як 80 %; 4) менш як 85 %.

35. Яка діяльність заборонена фондам?

- 1) Займатися посередницькою діяльністю з приватизаційними паперами;

- 2) купувати цінні папери повних і командитних товариств;
- 3) випускати облігації та векселі;
- 4) усі відповіді правильні.

36. Скільки членів спостережної ради повинні бути неафілійованими особами?

- 1) не менш як 50 %;
- 2) не менш як 60 %;
- 3) не менш як 70 %;
- 4) не менш як 80 %.

37. Довірче товариство:

- 1) являє собою фірму, яка здійснює представницьку діяльність відповідно до договору, укладеного з довірцями майна щодо реалізації їх прав власників;
- 2) є юридичною особою, яка діє на ринку інвестиційних ресурсів за рахунок власних коштів на замовлення клієнтів або згідно з власною стратегією;
- 3) створюється на невизначений термін і здійснює викуп своїх інвестиційних сертифікатів у терміни, встановлені інвестиційною декларацією інвестиційного фонду;
- 4) складається з довірених осіб, які особисто виконують свої обов'язки перед довірцями майна.

38. Учасники довірчого товариства:

- 1) являють собою фірму, що здійснює представницьку діяльність відповідно до договору, укладеного з довірцями майна щодо реалізації їх прав власників;
- 2) є юридичною особою, яка діє на ринку інвестиційних ресурсів за рахунок власних коштів на замовленням клієнтів або згідно з власною стратегією;
- 3) створюються на невизначений час і здійснюють викуп своїх інвестиційних сертифікатів у терміни, встановлені інвестиційною декларацією інвестиційного фонду;
- 4) довірени особи, які особисто виконують свої обов'язки перед довірцями майна.

39. Які послуги здійснюють юридичні особи довірчого товариства?

- 1) Розпорядження майном;
- 2) управління голосуючими акціями;
- 3) агентські послуги;
- 4) усі відповіді правильні.

40. Яка компетенція загальних зборів засновників?

- 1) затвердження порядку розрахунку дивідендів;
- 2) обрання й відкликання членів спостережної ради;
- 3) внесення змін і доповнень до установчого договору та статуту інвестиційного фонду;
- 4) усі відповіді правильні.

МОДУЛЬ III

ВНУТРІШНЯ СФЕРА КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Тема 11. Організаційні засади корпоративного управління (2 год.)

План лекції

1. Загальна система управління в акціонерних товариствах.
2. Роль загальних зборів в управлінні корпорацією.
3. Організаційно-функціональна структура управління акціонерним товариством у період між загальними зборами.
4. Особливості організаційної структури управління в товариствах з обмеженою відповідальністю.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Який орган здійснює базові управлінські функції?
2. Назвіть групи чинників, що впливають на корпоративне управління.
3. Назвіть основні елементи структури корпоративного управління.
4. Як реалізуються права акціонерів в управлінні?
5. У якому разі скликаються позачергові збори акціонерів? Хто може їх скликати?
6. Назвіть основні вимоги до проведення загальних зборів.
7. Чому загальні збори не можуть приймати рішення, не внесені до порядку денного?
8. Охарактеризуйте роль реєстраційної комісії.
9. Які питання входять до компетенції загальних зборів?
10. Вирішення яких питань потребує при голосуванні на загальних зборах акціонерного товариства більшості, що становить 3/4 голосів?
11. Охарактеризуйте повноваження і відповідальність ради акціонерного товариства.
12. Розкрийте особливості функціонування виконавчих органів у акціонерних товариствах.

Тести для самоконтролю:

1. Найбільш суттєві напрями корпоративного управління визначають:
 - 1) власники акціонерного товариства;
 - 2) власники корпоративних прав;
 - 3) голова ради акціонерів;
 - 4) усі відповіді правильні.

2. Власники акціонерного товариства визначають стратегію розвитку корпорації та вирішують:
 - 1) питання маркетингової політики;
 - 2) питання кадрової політики;
 - 3) питання інвестиційної політики;
 - 4) питання, пов'язані з регулюванням корпоративних систем.

3. Власники здійснюють свої управлінські функції

- 1) на зборах або передають функції управління іншим особам;
- 2) у будь-який час роботи товариства;
- 3) у період між зборами акціонерного товариства;
- 4) правильна відповідь відсутня.

4. До основних груп чинників, що впливають на управління через корпоративні системи, відносять:

- 1) тип власності у певному національному середовищі;
- 2) специфічні законодавства та нормотворчості;
- 3) схильність суспільства до прямого тиску на корпорації;
- 4) усі відповіді правильні.

5. Основними індикаторами корпоративного управління є:

- 1) наявність національних управлінських кодексів для правлінь корпорацій;
- 2) участь незалежних директорів у роботі рад директорів;
- 3) тенденція до розподілу обов'язків голови ради директорів та головного адміністратора між двома різними людьми;
- 4) усі відповіді правильні.

6. У цілому внутрішнє управління корпораціями передбачає:

- 1) виявлення повноважень та обов'язків основних органів і учасників корпоративного управління;
- 2) побудову структури директорських рад;
- 3) механізм запровадження регулятивних актів;
- 4) правильна відповідь відсутня.

7. Які існують системи внутрішньо корпоративного управління?

- 1) німецька, китайська та російська;
- 2) німецька, американська та японська;
- 3) німецька, американська та австралійська;
- 4) німецька, російська та американська.

8. Німецька система управління характеризує:

- 1) дворівневою системою управління;
- 2) чотири рівневою системою управління;
- 3) трирівневою системою управління;
- 4) п'ятирівневою системою управління.

9. Реалізація корпоративних прав акціонерів здійснюється через:

- 1) їх участь в управлінні;
- 2) керування діяльністю товариства;
- 3) обіг цінних паперів;
- 4) правильна відповідь відсутня.

10. Схема структури управління акціонерним товариством в Україні має риси:

- 1) японської системи управління;
- 2) німецької системи управління;
- 3) американської системи управління;
- 4) японської та американської систем управління.

11. Реалізація управлінських функцій акціонером здійснюється:

- 1) прийняттям управлінських рішень;
- 2) купівлею та продажем акцій;
- 3) голосуванням на загальних зборах;
- 4) правильна відповідь відсутня.

12. Голосування на установчих та загальних зборах проводиться за принципом:

- 1) одна акція – один голос;
- 2) дві акції – один голос;
- 3) дві акції – три голоси;
- 4) правильна відповідь відсутня.

13. В Україні законодавчо визначено, що в загальних зборах мають право брати участь:

- 1) акціонери, залежно від кількості акцій;
- 2) акціонери та всі учасники акціонерного товариства;
- 3) усі акціонери залежно від кількості акцій, власниками яких вони є;
- 4) правильна відповідь відсутня.

14. У корпоративному управлінні важливим моментом є:

- 1) проведення загальних зборів;
- 2) голосування на загальних зборах;
- 3) скликання та проведення загальних зборів;
- 4) періодичність скликання зборів.

15) Відповідно до регуляторної бази загальні збори акціонерів скликають:

- 1) не рідше як один раз на рік, якщо інше не передбачене статутом товариства;
- 2) не рідше як два рази а рік, якщо інше не передбачене статутом товариства;
- 3) не рідше як три рази рік, якщо інше не передбачене статутом товариства;
- 4) залежно від стану товариства.

16. Позачергові загальні збори, як правило, скликаються у разі:

- 1) неплатоспроможності товариства;
- 2) за наявності обставин, наведених у статуті;
- 3) у будь-якому разі, якщо цього вимагають інтереси акціонерного товариства в цілому;
- 4) усі відповіді правильні.

17. Виконавчий орган акціонерного товариства зобов'язаний протягом . . . днів з моменту отримання письмової вимоги прийняти рішення про скликання позачергових зборів:

- 1) 10;
- 2) 15;
- 3) 20;
- 4) 18.

18. Організаційну комісію, що створена для проведення загальних зборів, очолює:

- 1) член правління акціонерного товариства;
- 2) голова правління акціонерного товариства;
- 3) спостережна рада;
- 4) всі відповіді вірні.

19. Для проведення загальних зборів треба зробити оголошення для акціонерів протягом:

- 1) не менше ніж за 45 днів до проведення загальних зборів;
- 2) не менше ніж за 40 днів до проведення загальних зборів;
- 3) не менше ніж за 43 дні до проведення загальних зборів;
- 4) не менше ніж за 42 дні до проведення загальних зборів.

20. Рішення про зміни в порядку денному загальних зборів мають бути доведені до відома всіх акціонерів не пізніше як за:

- 1) 5 днів;
- 2) 10 днів;
- 3) 8 днів;
- 4) 15 днів.

21. Основна роль наглядової ради на корпоративному підприємстві це в основному:

- 1) контроль за діяльністю виконавчого органу підприємства;
- 2) контроль за ходом проведення зборів акціонерів;
- 3) перевірка ведення бухгалтерського обліку на підприємстві;
- 4) контроль за працівниками фірми.

22. Оберіть правильне твердження:

- 1) наглядова рада визначає основні права та обов'язки загальних зборів акціонерів підприємства;
- 2) наглядова рада не підпорядковується загальним зборам акціонерів компанії;
- 3) на наглядову раду можуть делегуватися абсолютно всі функції, що входять до компетенції загальних зборів акціонерів;
- 4) рішенням загальних зборів акціонерів на раду акціонерного товариства може бути покладено виконання окремих функцій, що належать до компетенції загальних зборів акціонерів.

23. Коло питань, що відносяться до компетенції наглядової ради обов'язково мають бути зазначені в:

- 1) статуті господарського товариства;
- 2) посадових інструкціях голови наглядової ради;
- 3) положенні про наглядову раду;
- 4) усіх вищеназваних документах.

24. В основному на приватизованих підприємствах, на яких були сильні позиції їх керівного складу і колишні директори стали головами правління наглядова рада:

- 1) здійснює реальний контроль за діяльністю правління щодо виконання рішень загальних зборів і стратегії розвитку корпорації;
- 2) діяльність наглядової ради є формальною і всі управлінські рішення приймає голова правління;
- 3) бере на себе реальні функції управління і тоді як голова правління залишається формальним керівником, рішення приймає голова спостережної ради;
- 4) здійснює реальний контроль за діяльністю правління щодо виконання рішень загальних зборів і стратегії розвитку корпорації при цьому управлінські рішення приймає голова спостережної ради.

25. Як в Україні найчастіше називається виконавчий орган управління акціонерним товариством?

- 1) Дирекцією;
- 2) правлінням;
- 3) загальними зборами акціонерів;
- 4) радою засновників.

26. Особливістю виконавчих органів є те, що до їх складу можуть входити:

- 1) лише акціонери підприємства;
- 2) лише неакціонери, які перебувають у трудових відносинах з товариством;
- 3) акціонери і неакціонери, які перебувають у трудових відносинах з товариством;
- 4) правильна відповідь відсутня.

27. Особливістю виконавчого органу є те, що він може обиратися не тільки зборами, а й призначатись наглядовою радою. Це зроблено для того, щоб:

- 1) наглядова рада могла обирати потрібні їй органи правління;
- 2) мати змогу звільнити з виконавчого органу будь-якого члена правління без скликання загальних зборів акціонерів;
- 3) наглядова рада менше залежала від зборів акціонерів;
- 4) загальні збори не тиснули на орган управління.

28. Чи можливе делегування частини повноважень загальних зборів акціонерів до компетенції правління?

- 1) Так;
- 2) ні;
- 3) так, за наявності згоди правління;
- 4) так, за наявності згоди наглядової ради.

29. Правління здійснює в основному тільки:

- 1) стратегічний менеджмент;
- 2) функціональний менеджмент;
- 3) оперативний менеджмент;
- 4) усі види менеджменту.

30. В Україні кількісний склад правління складає в основному:

- 1) 3-5 членів;
- 2) 3-11 членів;
- 3) 3-7 членів;
- 4) 5-13 членів.

31. Чи може голова правління здійснює дії від імені товариства?

- 1) Так;
- 2) так, але лише за наявності довіреності;
- 3) ні, діяти від імені товариства може лише власник або акціонер з більше ніж 50% акцій;
- 4) так, але потрібно щоразу отримувати дозвіл загальних зборів.

32. Головна функція ревізійної комісії – це:

- 1) періодичний контроль діяльності наглядової ради;
- 2) здійснення контролю за фінансово-господарською діяльністю правління;
- 3) проведення ревізій на товарних складах;
- 4) контроль за діяльністю бухгалтерії.

33. До складу ревізійної комісії можуть входити:

- 1) члени акціонерного товариства;
- 2) професійні аудитори;
- 3) члени наглядової ради;
- 4) члени акціонерного товариства, члени наглядової ради.

34. Ревізійна комісія в своєму складі в основному має:

- 1) 5 членів; 2) 3 члени;
- 3) 7 членів; 4) 13 членів.

35. Зініціювати ревізійну перевірку можуть акціонери, які володіють у сукупності:

- 1) >25% акцій; 2) >30% акцій;
- 3) >50% акцій; 4) >10 акцій.

36. Чи може ревізійна комісія вимагати скликання позачергових зборів акціонерів?

- 1) ні, таке право мають лише акціонери з пакетом акцій більше 10%;
- 2) так, ревізійна комісія зобов'язана вимагати позачергового скликання загальних зборів акціонерів у разі виникнення загрози суттєвим інтересам акціонерного товариства або виявлення зловживань, вчинених посадовими особами;
- 3) так, але лише у разі наявності підтримки з боку правління;
- 4) ні, загальні збори позачергово скликаються лише на вимогу наглядової ради.

37. Для підвищення ролі ревізійної комісії проводяться такі заходи:

- 1) дозволяється членам ревізійної комісії брати участь у засіданнях правління;
- 2) члени ревізійної комісії можуть брати участь у засіданнях правління, але лише з правом дорадчого голосу;
- 3) подання висновків ревізійної комісії для затвердження загальними зборами акціонерів балансу;
- 4) правильні відповіді 2 і 3.

38. З якого року аудиторська перевірка встановлена як обов'язкова процедура?

- 1) з 2000 року; 2) з 2003 року;
- 3) з 2005 року; 4) з 2004 року.

39. Вищим органом товариства з обмеженою відповідальністю є:

- 1) збори акціонерів; 2) збори засновників;
- 3) збори учасників; 4) збори трудового колективу.

40. Будь-хто з учасників товариства з обмеженою відповідальністю має право вимагати розгляду питання на зборах за умови, що воно було ним поставлене не пізніше як за:

- 1) 25 днів до початку зборів; 2) 10 днів до початку зборів;
- 3) місяць до початку зборів; 4) 7 днів до початку зборів.

41. Мають вимагати скликання позачергових зборів учасників у будь-який момент і з будь-якого приводу, що стосується діяльності товариства:

- 1) учасники товариства, що володіють у сукупності більш як 10 % голосів;
- 2) учасники товариства, що володіють у сукупності більш як 50 % голосів;
- 3) учасники товариства, що володіють у сукупності більш як 25 % голосів;
- 4) учасники товариства, що володіють у сукупності більш як 20 % голосів.

Тема 12. Внутрішньокорпоративна система управління (2 год.)

План лекції

1. Побудова цілісної системи внутрішньокорпоративного управління.
2. Відносини учасників.
3. Регулювання господарсько-організаційних структур корпорації.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Які чинники впливають на методологію створення внутрішньокорпоративних документів?
2. Хто розробляє внутрішньокорпоративні положення?
3. Назвіть основні положення, що є основою для внутрішньокорпоративного управління.
4. Які внутрішньокорпоративні документи регламентують проведення загальних зборів?
5. Поясніть, для чого потрібно регулювати відносини учасників.
6. Для чого і як регулюється діяльність пов'язаних осіб?
7. Розкрийте суть поняття "значна майнова угода".
8. Які дії можуть бути віднесені до конкурентних щодо акціонерного товариства?
9. Які органи корпоративного управління приймають внутрішньокорпоративні документи?
10. Розкрийте шляхи утворення в акціонерному товаристві інтелектуальної власності.
11. Які особливості вибору організаційної структури акціонерного товариства?
- 12.3 якою метою створюються дочірні підприємства?

Тести для самоконтролю:

1. Елементи законодавчо обов'язкових норм і специфічні розроблені приписи, притаманні даній фірмі це:

- 1) система управління корпорацією;
- 2) статут підприємства;
- 3) правила внутрішнього розпорядку;
- 4) правильної відповіді немає.

2. Структура, що базується на ряді пов'язаних між собою положень, які стосуються тих чи інших відносин учасників і різних сторін господарського життя це:

- 1) внутрішньо корпоративна структура управління;
- 2) зовнішньо корпоративна структура управління;
- 3) система управління корпорацією;
- 4) правильної відповіді немає.

3. У практиці внутрішньокорпоративна структура управління є:

- 1) традиційною;

- 2) нетрадиційною;
- 3) інноваційною;
- 4) правильної відповіді немає.

4. Структура внутрішньокорпоративного управління залежить від:

- 1) розмірів корпоративних структур і масштабів їх завдань;
- 2) місії підприємства;
- 3) політики управління керівництва;
- 4) типу підприємства.

5. Формування внутрішньокорпоративного управління залежить від:

- 1) урегулювання відносин власності, зокрема від чітко структурованих відносин контролю, наявності в корпорації власників, які ставлять за мету налагодження ефективної діяльності акціонерного товариства;
- 2) виду діяльності підприємства;
- 3) місії підприємства;
- 4) політики управління керівництва.

6. За умов неструктурованої власності створення дійової системи управління на підприємстві залежить від:

- 1) інтересів, що переважають у той чи інший момент;
- 2) зовнішніх чинників, що впливають на діяльність підприємства;
- 3) стратегії підприємства;
- 4) політики управління керівництва.

7. Налагодження внутрішньокорпоративних зв'язків залежить від:

- 1) фінансово-економічного стану корпорації;
- 2) організаційної структури корпорації;
- 3) місії корпорації;
- 4) стратегії персоналу корпорації.

8. Створення структури внутрішньокорпоративного управління залежить від:

- 1) особливостей психологічного стану акціонерів, їх обізнаності зі специфікою діяльності підприємства, можливостями побачити його стратегічні потреби і необхідність побудови під них ефективної управлінської системи;
- 2) організаційної структури корпорації;
- 3) місії корпорації;
- 4) стратегії персоналу корпорації.

9. Розроблення внутрішньокорпоративної системи управління мають займатися:

- 1) реально працюючі на підприємстві менеджери, які відчують потребу у прийнятті тих чи інших положень;
- 2) безпосередньо вище керівництво корпорації;

- 3) кваліфіковані спеціалісти зі сторони;
- 4) правильної відповіді немає.

10. Внутрішньокорпоративні положення розробляються:

- 1) виконавчими органами корпорації або консалтинговими організаціями на замовленням;
- 2) загальними зборами акціонерів;
- 3) відповідними органами державної влади;
- 4) правильної відповіді немає.

11. Прийняття внутрішньокорпоративних документів супроводжується:

- 1) відповідними діями щодо їх реєстрації в правлінні або канцелярії;
- 2) їх узгодженням з відповідними органами державної влади;
- 3) проведенням загальних зборів акціонерів;
- 4) правильної відповіді немає.

12. Для успішного проведення зборів насамперед необхідно створити:

- 1) організаційну комісію;
- 2) наглядову раду;
- 3) раду директорів;
- 4) правління корпорації.

13. Організаційна комісія здійснює такі функції:

- 1) забезпечує публікацію офіційної інформації про збори;
- 2) контрольно-ревізійну;
- 3) ведення фінансової документації корпорації;
- 4) правильної відповіді немає.

14. Значна майнова угода – це угода, вартість якої становить:

- 1) 25–50 % балансової вартості активів АТ на дату прийняття рішення про її здійснення;
- 2) 30–40 % балансової вартості активів АТ на дату прийняття рішення про її здійснення;
- 3) 15–20 % балансової вартості активів АТ на дату прийняття рішення про її здійснення;
- 4) 45–60 % балансової вартості активів АТ на дату прийняття рішення про її здійснення.

15. Поняття «афілійовані» особи означає:

- 1) пов'язані особи;
- 2) причетні особи;
- 3) зацікавлені особи;
- 4) правильної відповіді немає.

16. Нематеріальні активи в корпорації можуть утворюватися через:

- 1) внесення їх як частки до статутного фонду підприємства;
- 2) передавання у спадщину;
- 3) безоплатну передачу сторонніми юридичними чи фізичними особами;
- 4) усі відповіді правильні.

17. Об'єктом науково-технічної інформації можуть бути:

- 1) результати науково-технічних, виробничих робіт та іншої науково-технічної діяльності;
- 2) інтелектуальна власність;
- 3) право власності на програми ЕОМ;
- 4) нематеріальні активи.

18. Учасниками відносин у корпорації є:

- 1) державні органи;
- 2) фізичні та юридичні особи;
- 3) менеджери;
- 4) працівники.

19. Елементом, що регулює становище менеджера, його функції, повноваження та відповідальність є:

- 1) трудовий договір;
- 2) контракт з посадовою особою;
- 3) посадові інструкції;
- 4) штатний розпис.

20. Елементами матеріального стимулювання перших менеджерів є:

- 1) «золоті парашути»;
- 2) опціони на придбання акцій;
- 3) передача акцій товариства в довірче управління директором
- 4) усі відповіді правильні.

21. Попередньо узгоджені вихідні виплати вищим менеджерам у разі поглинання, злиття та інших реорганізацій фірми, – це:

- 1) «золоті парашути»;
- 2) опціони на придбання акцій;
- 3) передача акцій товариства в довірче управління директором;
- 4) усі відповіді правильні.

22. Регламентує розповсюдження придбаних власних акцій серед членів персоналу з метою підвищення їх стимулювання в ефективному господарюванні АТ:

- 1) передача акцій товариства в довірче управління директором;
- 2) опціони на придбання акцій;
- 3) «золоті парашути»;

4) усі відповіді правильні.

23. При додатковому випуску акцій АТ згідно з чинним законодавством його службовці-акціонери:

- 1) зобов'язані купувати випущенні акції;
- 2) не мають права купувати додаткові акції;
- 3) користуються переважним правом на придбання додатково випущених акцій;
- 4) правильної відповіді немає.

24. Мають право розповсюджувати власні акції на пільговій умові, а в деяких випадках і безкоштовно:

- 1) загальні збори;
- 2) правління;
- 3) рада товариства;
- 4) акціонери.

25. Загальні збори мають право розповсюджувати власні акції безкоштовно за:

- 1) термін роботи у компанії;
- 2) високі показники в роботі;
- 3) вміння працювати з людьми;
- 4) наполегливість та відповідальність.

26. Корпорація:

- 1) має право розповсюджувати серед своїх працівників привілейовані акції;
- 2) не має право розповсюджувати серед своїх працівників привілейовані акції;
- 3) зобов'язана розповсюджувати серед своїх працівників привілейовані акції;
- 4) правильної відповіді немає.

27. Осіб, які претендують на привілейовані акції, мають право визначити:

- 1) загальні збори;
- 2) правління;
- 3) рада товариства;
- 4) акціонери.

28. Осіб, які претендують на отримання привілейованих акцій, мають право затверджувати:

- 1) загальні збори;
- 2) правління;
- 3) рада товариства;
- 4) акціонери.

29. Осіб, які претендують на отримання привілейованих акцій, мають право узгоджувати:

- 1) загальні збори;

- 2) правління;
- 3) рада товариства;
- 4) акціонери.

30. Для підвищення рівня зацікавленості директорів та для здійснення операцій з власними акціями можуть використовувати таку форму як:

- 1) передача акцій товариства в довічне управління директором;
- 2) опціони на придбання акцій;
- 3) «золоті парашути»;
- 4) правильної відповіді немає.

31. Залежне господарське товариство – це:

- 1) товариство, в якому іншому(головному) товариству належать 20% або більше статутного капіталу;
- 2) товариство, в якому іншому(головному) товариству належать 50% або більше статутного капіталу;
- 3) товариство, в якому іншому(головному) товариству належать 5% або більше статутного капіталу;
- 4) товариство, в якому іншому(головному) товариству належать більше 50% статутного капіталу.

32. Організаційна система в корпораціях регулюється:

- 1) положенням «Про структурний підрозділ»;
- 2) положенням «Про головне підприємство»;
- 3) положенням «Про дочірні підприємства, філії та представництва»;
- 4) усі відповіді правильні.

33. Контракти з менеджерами найчастіше розробляються:

- 1) колективно і є конфіденційними;
- 2) індивідуально і не є конфіденційними;
- 3) колективно і не є конфіденційними;
- 4) індивідуально і є конфіденційними.

34. Форвардні угоди можуть застосовуватися:

- 1) в обмежених випадках і за рішенням загальних зборів;
- 2) в необмежених випадках і за рішенням загальних зборів;
- 3) в обмежених випадках і за рішенням Правління;
- 4) в обмежених випадках і за рішенням Ради товариства.

35. Закріплені законом права на результат інтелектуальної діяльності в промисловій, науковій, художній, виробничій та інших галузях – це :

- 1) авторське право;
- 2) інтелектуальна власність;
- 3) право на власність;
- 4) право на користування майном.

Тема 13. Основні елементи регулювання виробничої та фінансової діяльності корпорації (2 год.)

План лекції

1. Внутрішньокорпоративне регулювання руху акціонерного капіталу.
2. Управління працею в корпорації.
3. Регулювання доходів у корпорації.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. Назвіть основні пункти положення щодо цінних паперів акціонерного товариства.
2. Які основні норми закладено у внутрішньокорпоративні документи, що регулюють цінні папери закритого акціонерного товариства?
3. Назвіть фонди, що можуть створюватись у корпорації.
4. У чому полягає економічна роль резервного фонду та фонду виплати дивідендів?
5. На які цілі витрачаються кошти з фонду розвитку виробництва?
6. Охарактеризуйте основні пункти положення про персонал.
7. Поясніть, для чого створюються правила внутрішнього трудового розпорядку.
8. Які основні пункти регулюють правила внутрішнього трудового розпорядку?
9. У чому полягає важливість договірної роботи в корпорації?
10. Що являє собою положення про комерційну таємницю?
11. Які внутрішньокорпоративні документи регулюють доходи в акціонерному товаристві?
12. З якого джерела виплачуються дивіденди в акціонерному товаристві?
13. Які особливості формування фонду участі персоналу в прибутках?
14. Які форми оплати праці застосовуються в корпорації?
15. Назвіть особливі форми стимулювання персоналу.

Тести для самоконтролю:

1. Від ефективності діяльності АТ залежить стан його:

- 1) балансу;
- 2) звітності;
- 3) акцій;
- 4) усі відповіді правильні.

2. Як правило, у положенні про цінні папери подають:

- 1) порядок ведення реєстрів власників іменних цінних паперів;
- 2) види цінних паперів, які може випускати корпорація;
- 3) види цінних паперів, які може випускати корпорація та шляхи їх емісії;
- 4) сукупність процедур з включення до реєстру організатора торгівлі та здійснення контролю за відповідністю цінних паперів та емітента умовам та вимогам.

3. До видів цінних паперів, які може випускати корпорація, належать:

- 1) акції, іменні та на пред'явника, прості та привілейовані;
- 2) облигації, іменні та на пред'явника, процентні та цільові;
- 3) векселі, прості та переказні;
- 4) усі відповіді правильні.

4. У Положенні не визначається:

- 1) форма випуску документарна чи бездокументарна;
- 2) обов'язкові реквізити, що стосуються того чи іншого виду цінних паперів;
- 3) деякі законодавчі вимоги щодо неподільності акцій;
- 4) порядок ведення реєстрів.

5. Хто визначає розмір додаткової плати за умови поновлення сертифіката, який було втрачено?

- 1) Правління або рада корпорацій;
- 2) Акціонери Товариства;
- 3) Державна комісія з цінних паперів;
- 4) Законодавство.

6. Внутрішньокорпоративні документи регулюють рух цінних паперів у:

- 1) відкритих акціонерних товариствах;
- 2) закритих акціонерних товариствах;
- 3) корпораціях;
- 4) немає правильної відповіді.

7. Без згоди загальних зборів, акціонери не мають права:

- 1) продавати, обмінювати акції;
- 2) передавати, дарувати акції;
- 3) обмінювати, дарувати акції;
- 4) продавати, передавати акції.

8. Якщо АТ не ухвалює свого рішення про придбання акцій за визначеною акціонером ціною, протягом якого терміну власник набуває право реалізувати їх іншому працівнику або акціонеру?

- 1) Протягом року після письмового повідомлення про продаж АТ;
- 2) протягом 6 місяців після письмового повідомлення про продаж АТ;
- 3) протягом 2 років після письмового повідомлення про продаж АТ;
- 4) протягом двох тижнів після письмового повідомлення про продаж АТ.

9. В Україні право на отримання дивідендів мають особи, які є акціонерами даного товариства, на:

- 1) дату прийняття рішення про виплату дивідендів;
- 2) початок терміну виплати дивідендів;
- 3) останній календарний день року, за який нараховуються дивіденди;
- 4) перший календарний день року, за який нараховуються дивіденди.

10. Резервний фонд має обмеження за нижньою межею:

- 1) не менше як 25% статутного;
- 2) не менше як 50% статутного;
- 3) не більше 25% статутного;
- 4) не більше 50% статутного.

11. Резервний фонд тривалий час може формуватися, а щорічні відрахування повинні бути:

- 1) не менш як 7% чистого прибутку;
- 2) не менш як 5% чистого прибутку;
- 3) не менш як 10% чистого прибутку;
- 4) не менш як 12% чистого прибутку.

12. АТ є підприємством і йому потрібні інші фонди, що дають змогу оптимально функціонувати. Назви таких фондів залежать від:

- 1) чергових змін у бухгалтерській звітності;
- 2) вимог податкового законодавства;
- 3) уподобань фінансових менеджерів корпорації;
- 4) усі відповіді правильні.

13. Що є причиною створення фонду соціального розвитку?

- 1) Підтримка і розширення комунальної сфери;
- 2) підтримка і розширення соціальної сфери;
- 3) підтримка і розширення сфери обслуговування;
- 4) підтримка і розширення соціально-побутової сфери.

14. З фонду оплати праці органів управління і контролю не можуть оплачуватися:

- 1) голова правління АТ;
- 2) члени ради АТ;
- 3) послуги незалежного аудитора;
- 4) голова ревізійної комісії.

15. Фонд сплати дивідендів створюється за рахунок:

- 1) чистого прибутку АТ;
- 2) чистого прибутку АТ за нормативом, установленим загальними зборами акціонерів;
- 3) відрахувань з прибутку, що залишається в розпорядженні АТ;
- 4) виручки від реалізації майна, що не використовується.

16. Фонд соціального розвитку створюється за рахунок:

- 1) чистого прибутку АТ;
- 2) чистого прибутку АТ за нормативом, встановленим загальними зборами акціонерів;
- 3) відрахувань з прибутку, що залишається в розпорядженні АТ;

4) виручки від реалізації майна, що не використовується.

17. Положення про персонал не визначає основні вимоги кадрової політики щодо:

- 1) формування персоналу АТ;
- 2) регулювання порядку оплати;
- 3) вирішення проблем, що виникають перед корпорацією;
- 4) питання формування соціального партнерства персоналу та адміністрації.

18. Положення про персонал, як внутрішній документ, визначає:

- 1) персонал корпорації;
- 2) структуру корпорації;
- 3) кількісний склад корпорації;
- 4) усі відповіді правильні.

19. Який кодекс регламентує значну частину вимог до поведінки працівника?

- 1) Кодекс регулювання трудових відносин;
- 2) Цивільний процесуальний кодекс;
- 3) Господарський процесуальний кодекс;
- 4) Кодекс поведінки члена персоналу.

20. Що є складовою програми розвитку персоналу?

- 1) Спеціальна її частина, що регулює виробниче, економічне і соціальне партнерство адміністрації і профспілкових об'єднань;
- 2) спеціальна її частина, що надає інформацію про виробниче, економічне і соціальне партнерство адміністрації і профспілкових об'єднань;
- 3) внутрішньо-корпоративне регулювання кадрового забезпечення;
- 4) спеціальна її частина, спрямована на поліпшення кадрового потенціалу АТ.

21. Що є важливим напрямом внутрішньо-корпоративного регулювання кадрового забезпечення?

- 1) Соціальне партнерство адміністрації;
- 2) поліпшення кадрового потенціалу;
- 3) підвищення кваліфікації й перекваліфікації персоналу;
- 4) оволодіння працівниками спеціальних знань.

22. Що передбачає внутрішньо-корпоративна система управління господарською діяльністю?

- 1) Прийняття правил внутрішнього трудового розпорядку;
- 2) чітку організацію використання трудових та матеріальних ресурсів;
- 3) визначення складу персоналу, його структуру;
- 4) застосування контрактної форми найму персоналу.

23. Прийняття правил внутрішнього трудового розпорядку має на меті сприяти:

- 1) сприяти вихованню працівників і службовців у дусі сумлінного ставлення до праці;
- 2) раціональному використанню робочого часу;
- 3) високій якості робіт;
- 4) усі відповіді є правильними.

24. Які пункти не є обов'язковими, якщо не прийнято окреме положення про персонал?

- 1) Вимоги від працівників чесної і сумлінної роботи;
- 2) вимоги щодо використання робочого часу для продуктивної праці;
- 3) ті, що стосуються правил поведінки на робочих місцях посадових осіб корпорації;
- 4) щодо поліпшення якості роботи і продукції.

25. Якщо не розроблено спеціальні положення, то у положенні про внутрішній трудовий розпорядок визначають:

- 1) методи заохочення за успіхи в роботі;
- 2) робочий час і його використання;
- 3) пропускний режим;
- 4) табельний облік.

26. Як називаються положення, що регулюють інформаційні потоки в корпорації?

- 1) «Про ознайомлення з інформацією в АТ»;
- 2) «Про порядок розпорядження інформацією»;
- 3) «Про порядок подання інформації в АТ»;
- 4) «Положення про автоматизовану базу даних».

27. Яка інформація не є важливою для ознайомлення з нею акціонерів?

- 1) Та, що є відкритою для ознайомлення;
- 2) матеріали, які є комерційною таємницею;
- 3) щодо обмежень доступу до інформації;
- 4) про те, коли і на яких умовах акціонер може ознайомитися з інформацією.

28. Заява у письмовій формі не може подаватися:

- 1) особисто;
- 2) через уповноважену особу, яка обов'язково має бути акціонером АТ;
- 3) через уповноважену особу;
- 4) через уповноважену особу, яка не обов'язково має бути акціонером АТ.

29. Які вимоги висувають до оформлення договору?

- 1) Предмет договору, загальна його сума і ціна продукції, терміни виконання договору і терміни поставки;

- 2) порядок розрахунків, майнова відповідальність;
- 3) порядок урегулювання суперечок;
- 4) усі відповіді є правильними.

30. Що іноді включають у положення про сплату дивідендів?

- 1) Джерела виплати дивідендів;
- 2) розподіл фонду дивідендів;
- 3) оподаткування доходів за дивідендами;
- 4) особливості розрахунків дивідендів.

Тема 14. Особливості антикризового Корпоративного управління (2 год.)

План лекції

1. Суть антикризового управління.
2. Заходи антикризового управління.

План семінарського заняття

Питання для обговорення:

1. У чому полягає необхідність антикризового управління?
2. Які є зобов'язання підприємства?
3. Назвіть причини, що перешкоджають підприємству виконувати свої зобов'язання.
4. У якому разі слід здійснювати антикризові заходи?
5. У чому полягають відмінності між антикризовим регулюванням та управлінням?
6. З чого починається антикризове управління?
7. Які джерела застосовуються для поглибленого аналізу підприємств з метою проведення антикризових заходів?
8. Які основні напрями антикризового управління?
9. Чи впливає структура власності в корпорації на антикризовий менеджмент?
10. З якою метою розробляється антикризова програма роботи з боргами підприємства?
11. Назвіть основні форми реструктуризації.
12. У чому полягають основні особливості банкрутства акціонерних товариств?

Тести для самоконтролю:

1. Яке управління треба застосовувати в умовах кризи?
 - 1) Антикризове управління;
 - 2) інноваційне управління;
 - 3) економічне управління;
 - 4) ефективне управління.

2. У підприємстві якої форми власності може застосовуватися антикризове корпоративне управління?
 - 1) державному;
 - 2) приватному;
 - 3) колективному;
 - 4) у всіх вищезазначених.

3. На які дві групи поділяють зобов'язання підприємства?
 - 1) внутрішні;
 - 2) зовнішні;
 - 3) довгострокові;
 - 4) короткострокові.

4. Зобов'язання підприємства мають досить чітко визначені терміни виконання, перевищення таких термінів призводить до:

- 1) застосування штрафних санкцій, набуття підприємством репутації ненадійного партнера;
- 2) кримінальної відповідальності;
- 3) банкрутства підприємства;
- 4) пролонгації цих зобов'язань.

5. Що являє собою сукупність форм і методів реалізації ряду пов'язаних заходів, що мають загальну логіку, проте розробляються і здійснюються для окремих конкретних підприємств?

- 1) Антикризове управління;
- 2) інвестиційне управління;
- 3) корпоративне управління;
- 4) нічого.

6. Що здійснюється на рівні державних органів і передбачає формування законодавчо-нормативної бази, а також здійснення антикризових процедур державними органами загальної та спеціальної компетенції?

- 1) Антикризове регулювання;
- 2) антикризове управління;
- 3) корпоративне управління;
- 4) державне регулювання.

7. За скільки років до появи очевидних ознак, за даними зарубіжних фахівців, прогнозування банкрутства є можливим?

- 1) 1;
- 2) 1,5-2;
- 3) 2-3;
- 4) 3-5.

8. Чи можливе вивільнення персоналу в умовах кризи без збереження заробітної плати?

- 1) так;
- 2) ні;
- 3) так, якщо це записано в колективній угоді;
- 4) ні, це суперечить законодавству України.

9. За метою реструктуризацію поділяють на два види:

- 1) стратегічну;
- 2) оздоровчу;
- 3) невідкладну;
- 4) тактичну.

10. В якому аспекті не розглядають реструктуризацію за змістом?

- 1) операційному (експлуатаційному);
- 2) фінансовому;
- 3) корпоративному;
- 4) юридичному.

11. Система заходів, що здійснюються для запобігання банкрутству промислових, торгових, банківських монополій – це:

- 1) санація;
- 2) реалізація;
- 3) реструктуризація;
- 4) диверсифікація.

12. Визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури – це:

- 1) банкрутство;
- 2) оздоровлення;
- 3) криза;
- 4) санація.

13. На якому етапі антикризового управління застосовуються санація та банкрутство?

- 1) Другому;
- 2) третьому;
- 3) першому;
- 4) не застосовується взагалі

14. Хто займається ліквідацією підприємства?

- 1) Ліквідаційна комісія;
- 2) кредитори;
- 3) емітенти;
- 4) інвестори.

15. Ліквідація проводиться якщо підприємство було визнано:

- 1) банкрутом;
- 2) прибутковим;
- 3) збитковим;
- 4) державним.

16. Який метод не відноситься до реструктуризації підприємства?

- 1) Об'єднання (злиття) корпорацій з утворенням нової юридичної особи;
- 2) розділення господарського товариства корпоративного типу;
- 3) виділення окремих структурних підрозділів для приватизації або продажу;
- 4) продаж усіх матеріальних та нематеріальних активів.

17. Який з напрямів не є антикризовим?

- 1) аналіз керованості підприємством;
- 2) розробка маркетингової підпрограми;
- 3) розробка і проведення змін виробництва;
- 4) розробка плану з розширення персоналу.

18. Для проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій не використовують такі джерела інформації:

- 1) баланс підприємства за попередній рік і за звітний період;
- 2) звіт про фінансові результати та їх використання за попередній рік та звітний період;
- 3) звіт про фінансово-майновий стан;
- 4) газети та журнали, інтернет видання.

19. Що має передувати розробці системи антикризового управління?

- 1) комплексний аналіз стану підприємства;
- 2) розробка бізнес-плану на 5 років;
- 3) розробка бізнес-плану на 10 років;
- 4) комплексний аналіз ринку.

20. Внутрішні зобов'язання виникають перед:

- 1) власниками;
- 2) найманими працівниками;
- 3) кредиторами;
- 4) державою.

21. Система антикризового управління розробляється на основі:

- 1) даних попереднього аналізу;
- 2) майбутніх даних;
- 3) даних поточної ситуації;
- 4) аналізу стану ринку.

22. До напрямів антикризового управління не входить:

- 1) розробка і проведення змін виробництва;
- 2) розробка маркетингової програми;
- 3) проведення кризового управління;
- 4) проведення роботи з персоналом.

23. В умовах неконсолідованої власності на підприємствах інтереси менеджерів орієнтуються на:

- 1) розвал підприємства;
- 2) роботу в тіні;
- 3) продовження діяльності підприємства;
- 4) ліквідацію підприємства.

24. Для розробки програми антикризових заходів насамперед треба визначитися з:

- 1) можливостями їх проведення;
- 2) виконавцями антикризових заходів;
- 3) можливими альтернативами;
- 4) сферою діяльності.

25. Оскільки важливим показником кризового стану є неплатоспроможність, слід визначитись із:

- 1) виробничими проблемами;
- 2) фінансовими потоками;
- 3) кадровим складом;
- 4) проблемами збуту.

26. До антикризових заходів, пов'язаних з виробництвом, не входить:

- 1) консервація частини виробництва;
- 2) різке зниження енерговикористання;
- 3) скорочення персоналу;
- 4) скорочення податкового навантаження.

27. Насамперед розрахунки проводяться за тими боргами, за якими:

- 1) настав строк оплати;
- 2) внаслідок штрафів спостерігається їх збільшення;
- 3) сума боргу значна;
- 4) можлива пролонгація.

28. В умовах антикризового управління найоптимальнішим варіантом заходів для персоналу є:

- 1) звільнення;
- 2) надання відпусток;
- 3) утримання на мінімальній заробітній платі;
- 4) збільшення заборгованості по зарплаті.

29. Здійснення організаційно-економічних, правових та технічних заходів, спрямованих на зміну структури підприємства, його управління, форм власності – це:

- 1) департаменталізація;
- 2) реструктуризація;
- 3) ліквідація;
- 4) деструктуризація.

30. За змістом реструктуризацію поділяють на:

- 1) стратегічну та оздоровчу;
- 2) операційну, фінансову і корпоративну;
- 3) планову і нормативну;

4) планову і фактичну.

31. Для державних підприємств, занесених до реєстру неплатоспроможних, реструктуризація здійснюється:

- 1) Агентством з питань запобігання банкрутству;
- 2) Фондом державного майна України;
- 3) відповідним міністерством;
- 4) правильної відповіді немає.

32. Підставою для банкрутства підприємства є:

- 1) заяви до суду конкурентів;
- 2) заяви дебіторів;
- 3) рішення районної ради;
- 4) заяви кредиторів.

33. Управління процесом банкрутства підприємства здійснює:

- 1) ліквідаційна рада;
- 2) акціонери підприємства;
- 3) ліквідаційна комісія;
- 4) власники підприємства.

34. За метою реструктуризацію поділяють на:

- 1) стратегічну і оздоровчу;
- 2) операційну, фінансову і корпоративну;
- 3) планову і нормативну;
- 4) планову і фактичну.

35. На розробку антикризових програм, як правило, найбільше впливає:

- 1) недостатня кваліфікація працівників;
- 2) відсутність джерел самофінансування;
- 3) тиск податкових органів;
- 4) вимоги кредиторів.

36. Як свідчить практика, без збитків для господарської діяльності для покриття боргів можуть бути реалізовані:

- 1) активи підприємства;
- 2) виробничі та невиробничі запаси;
- 3) контрольний пакет акцій;
- 4) частина основних засобів.

37. В умовах неконсолідованої власності на підприємствах інтереси працівників орієнтуються на:

- 1) розвал підприємства;
- 2) роботу в тіні;
- 3) продовження діяльності підприємства;

4) ліквідацію підприємства.

38. Аналіз руху цінних паперів не базується на:

- 1) розрахунках дивідендної віддачі акцій;
- 2) вартості права на підписку;
- 3) розрахунку показника вартості акцій за балансом;
- 4) аналізі кон'юнктури ринку.

39. До методів корпоративної реструктуризації підприємств відносять:

- 1) перепрофілювання підприємства;
- 2) створення антикризових програм;
- 3) звільнення працівників;
- 4) проведення аналізу фінансових потоків.

40. Для корпоративних структур, що мають цінні папери, за реструктуризації необхідно враховувати зміни:

- 1) на фондовому ринку;
- 2) у цінних паперах;
- 3) в особливостях виробництва;
- 4) у компетенції акціонерів.

СИТУАЦІЙНІ ВПРАВИ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Ситуаційна вправа 1

ВАТ «Еклер» створено шляхом укладання установчого договору між юридичними і фізичними особами. Юридичні особи «Юнекон», «Карат», «Олміс». Є фізичні особи – акціонери в кількості 16 чоловік.

Статутний фонд – 12865000 грн. Частки засновників: «Юнекон» – 28%, «Карат» – 34%, «Олміс» – 9% . Інші акції – у фізичних осіб. На балансі ВАТ власних акцій немає.

Між засновниками виникли розбіжності в поглядах на стратегію розвитку ВАТ. Проти «Карата», «Олміса» виступає «Юнекон» і не вдається прийняти оптимальне рішення.

Які шляхи збереження ВАТ як суб'єкта підприємництва? Який алгоритм дій вибрати для консолідації пакетів акцій з метою формування ефективного власника і можливого контролю?

Ситуаційна вправа 2

Акціонерне товариство «Полімін» утворено шляхом приватизації з державного підприємства «Полімінерали». Статутний фонд становить 3452150грн. Частка держави становить 14%, інші акції належать чотирьом юридичним особам (46%) та фізичним особам, які мешкають по всій Україні та не мають пакетів акцій більш ніж 1% загальної їх кількості.

Діяльність підприємства і після приватизації неефективна. Існують великі борги, причому дебіторська заборгованість приблизно дорівнює кредиторській. Але дебіторська заборгованість є практично безнадійною, а кредиторська переважно складається з боргів державі та боргів із заробітної плати.

Підприємство має цілісний майновий комплекс на території міста і відділення з великим рівнем самостійності. Як показує практика, відділення працюють більш-менш ефективно, але кошти зникають на рівні головного підприємства АТ.

Які дії можна застосувати для оздоровлення цього акціонерного товариства?

Ситуаційна вправа 3

ВАТ «Ролмікс» створено шляхом приватизації майна державного підприємства. Акціонери – юридичні особи «Юнекон», «Карат», «Олміс» – сторонні інвестори (фінансові посередники) мають 20 % акцій. Інші сторонні інвестори (фізичні особи) мають 39 % , ще 41 % є у власності працівників цього АТ. На загальні збори з'являються лише акціонери – працівники підприємства та фінансові посередники.

Фінансові посередники хочуть припинити виробничу діяльність ВАТ і використати майно підприємства для здачі в оренду та розпродажу і подальшої ліквідації.

Які кроки слід зробити для збереження бізнесу і врятування підприємства від банкрутства?

Ситуаційна вправа 4

ВАТ «Форум» створено шляхом приватизації майна державного підприємства. Статутний фонд ВАТ становить 3256800 грн. Зношеність основних фондів – 43 % . Акціонери – юридичні особи «Юнекон», «Карат», «Олміс» – сторонні інвестори (фінансові посередники) мають 20 % акцій. Сторонні інвестори (фізичні особи) мають 39 % , ще 41 % є у власності працівників цього АТ. Акціонери – працівники підприємства та фінансові посередники у сукупності мають 61 % акцій, що дає змогу проводити загальні збори.

Підприємство кілька років майже простоювало і почало працювати ефективно лише рік тому. В поточному році ВАТ отримало прибуток у розмірі 232700 грн. У ВАТ серед акціонерів виникли дві тенденції: перша – розподілити прибуток у вигляді дивідендів (її підтримують фінансові посередники та інші фізичні особи), друга (її підтримують акціонери-працівники) – реінвестувати його у власне підприємство.

Який з підходів більш правильний у цьому разі? Які заходи потрібно здійснити, щоб знайти оптимальні рішення?

Ситуаційна вправа 5

ВАТ «Консоль» створено шляхом приватизації майна державного підприємства. Статутний фонд ВАТ становить 446568 грн. Акціонери – трудовий колектив колишнього державного підприємства, у сукупності мають 60% акцій, держава – 25, 15%, що розпорошені серед сторонніх інвесторів.

Наявність 60 % акцій не дає змоги проводити загальні збори акціонерам-працівникам без залучення інших акціонерів. Навіть за проведення зборів позиція представника держави спрямована на блокування змін у статуті ВАТ, і він залишається таким, як і на початку приватизації. При цьому блокуються нагальні потреби у зміні структури підприємства, участі в інших товариствах.

Які дії слід здійснити, щоб внести зміни до статуту і налагодити більш ефективну систему корпоративного управління?

Ситуаційна вправа 6

Акціонерне товариство «Корал» утворено шляхом приватизації з державного підприємства «Мінеральні води». Статутний фонд становить 5452150 грн. Частка держави становить 14 % (це акції, що не знайшли свого покупця під час приватизації), інші акції належать чотирьом юридичним особам, серед яких три – фінансові посередники (54 %), та дрібним акціонерам – фізичним особам, які мешкають по всій Україні і не мають великих пакетів акцій (20 %). На частку працівників АТ – акціонерів припадає 12 %.

Фінансові посередники, які заручились підтримкою держави та деяких інших акціонерів, обрали на загальних зборах свого голову правління, який не є компетентним і проводить політику, спрямовану на банкрутство підприємства. Підприємство розташоване у невеликому місті й для працівників його закриття означає втрату роботи та інших соціальних і економічних благ.

Що можуть зробити у цьому разі працівники АТ? Які заходи вони можуть здійснювати, щоб захистити свої права?

Ситуаційна вправа 7

Відкрите акціонерне товариство «А.Т.З.» утворене шляхом приватизації з державного підприємства «Автомоторемонтний завод». Статутний фонд становить 5472158 грн. Частка держави становить 25 % , інші акції належать двом фінансовим посередникам (24 %) і дрібним акціонерам – фізичним особам, які мешкають по всій Україні і не мають великих пакетів акцій.

Головою правління є колишній директор державного підприємства – компетентна людина, яка знає свою справу. У спостережній раді – представники держави та фінансових посередників. Голова правління проводить власну одноосібну ризикову господарську політику, не прислуховуючись до рішень спостережної ради. З іншого боку, він досвідчений фахівець, якому довіряє трудовий колектив.

Які дії слід здійснити для оптимізації управління в цій корпорації? Що можуть зробити у цьому разі інституційні інвестори АТ?

Ситуаційна вправа 8

Відкрите акціонерне товариство «С.Т.А.» утворено шляхом приватизації з державного підприємства «Сатурн». Статутний фонд становить 4483250 грн. Частка держави становить 25 % , частина акцій належить трьом фінансовим посередникам (34 %), інші – дрібним акціонерам – фізичним особам, які мешкають по всій Україні і не мають великих пакетів акцій.

Такий стан є неоптимальним, оскільки призводить до складності проведення загальних зборів. Кілька разів збори були нелегітимними, тому що не набрали необхідного кворуму голосів.

Що потрібно зробити для проведення загальних зборів акціонерів? Які дії слід здійснити для того, щоб вони були законними? Чи можлива консолідація пакетів акцій? Який алгоритм проведення загальних зборів акціонерів?

Ситуаційна вправа 9

Відкрите акціонерне товариство «Авза» утворено шляхом приватизації з державного підприємства «Автомоторемонтний завод». Статутний фонд становить 8547215 грн. Частка держави становить 25 % , інші акції належать трьом фінансовим посередникам (32 %) і дрібним акціонерам – фізичним особам, які мешкають по всій Україні і не мають великих пакетів акцій.

Головою правління є колишній директор державного підприємства – компетентна людина, яка знає свою справу. Але за рік в АТ було здійснено відчуження майна шляхом продажу основних фондів на суму, що дорівнює 46% статутного фонду. При цьому про такі угоди не були повідомлені ні акціонери, ні спостережна рада.

Які підстави могли бути для здійснення таких великих угод? Чи були угоди купівлі-продажу законними? Чи можуть акціонери, не задоволені такими діями голови правління, оскаржити їх? Які дії повинні бути здійснені для

запобігання в майбутньому таким вчинкам з боку керівника виконавчого органу?

Ситуаційна вправа 10

Відкрите акціонерне товариство «Корабельний завод» утворене шляхом приватизації з державного підприємства. Статутний фонд становить 98472154грн. Частка держави становить 25% , інші два пакети акцій належать двом фінансовим посередникам (32%) і дрібним акціонерам – фізичним особам.

Для підвищення ролі власних цінних паперів і залучення додаткового капіталу АТ вирішило випустити опціони на придбання акцій.

У цілому акціонери, спостережна рада і правління вирішили випустити опціони на суму, що дорівнює 20 % від статутного фонду.

Які економічні підстави можуть бути для здійснення таких заходів? Чи буде випуск таких опціонів законним? Чи є вони збільшенням статутного фонду і чи можна здійснити їх випуск без збільшення статутного фонду? Чи потрібно опціони реєструвати?

Ситуаційна вправа 11

Існує відкрите акціонерне товариство «Калина», що утворене шляхом приватизації з державного орендного підприємства. Частка статутного фонду в 48% належить акціонерам – членам колишнього товариства покупців, яке утворили працівники підприємства, інші 10% – двом фінансовим посередникам. Дрібним акціонерам – фізичним особам належать інші акції, які можна скупити, оскільки акціонери не зацікавлені в їх утриманні. Конкуренти почали скуповування з метою перехоплення контролю і у подальшому ліквідації АТ "Калина".

Акціонери – представники трудового колективу, спостережна рада і правління вирішили боротися з конкурентами.

Як вони можуть запобігти таким явищам як скуповування акцій конкурентами? Які законні заходи можна застосувати для збереження бізнесу?

Ситуаційна вправа 12

Існує закрите акціонерне товариство «Діамант», утворене шляхом приватизації з державного орендного підприємства. Переважна частка статутного фонду (58 %) належить акціонерам колишнього товариства покупців, яке утворили працівники підприємства під час приватизації. Інші акції належать дрібним акціонерам – фізичним особам, яких при приватизації залучили як засновників. Вони не були працівниками, але мешкають у цьому місті. Конкуренти почали скуповування з метою перехоплення контролю над ЗАТ «Діамант». Акції вони купують у колишніх працівників та інших акціонерів, які живуть компактно, і конкуренти пропонують вигідні умови.

Акціонери – представники трудового колективу, спостережна рада і правління вирішили боротися з конкурентами за збереження контролю.

Чи законне скуповування акцій у закритому акціонерному товаристві? Як можна запобігти таким явищам, як скуповування акцій конкурентами? Які

законні заходи можна застосувати для збереження контролю над ЗАТ «Діамант»?

Ситуаційна вправа 13

Відкрите акціонерне товариство «Селена» утворено шляхом приватизації з державного підприємства. Статутний фонд становить 7452150 грн. Частка держави становить 8 % (це акції, що не знайшли свого покупця під час приватизації), інші акції належать п'яти юридичним особам, серед яких три – фінансові посередники (54 %), та дрібним акціонерам – фізичним особам, які мешкають по всій Україні і не мають великих пакетів акцій (30%). На частку працівників АТ припадає 12 % .

АТ відчуває серйозні кризові явища, які можуть призвести до банкрутства підприємства. Кредиторська заборгованість в основному складається з платежів державі та з заробітної плати. Дебіторська заборгованість приблизно дорівнює кредиторській, але вона майже вся безнадійна. Підприємство розташоване у невеликому місті, й для працівників його закриття означає втрату роботи та інших соціальних і економічних благ. У цілому всі акціонери хочуть зберегти бізнес.

З чого потрібно починати антикризові заходи?

Який алгоритм дій слід застосувати?

Ситуаційна вправа 14

Відкрите акціонерне товариство «Акрил» утворене шляхом приватизації з державного підприємства. Статутний фонд становить 4547258 грн. Частка держави становить 25 % , інші акції належать трьом фінансовим посередникам (34%) і дрібним акціонерам – фізичним особам, які мешкають по всій Україні і не мають пакетів акцій, що дають можливості для впливу на прийняття рішень.

Головою правління був колишній директор державного підприємства, який у нових умовах не зміг себе проявити і пішов з посади.

У спостережній раді лише представники держави та фінансових посередників, тому досконало менеджерів підприємства вони не знають і брати зі сторони також не хочуть. Потрібний досвідчений фахівець, якому довіряє трудовий колектив. Загальні збори провести непросто, оскільки збирати голоси дрібних акціонерів важко.

Яким чином найоптимальніше знайти і призначити голову правління? Які дії слід здійснити для оптимізації управління в цій корпорації? Які основні пункти повинні бути закладені в контракт з головою правління?

Ситуаційна вправа 15

Відкрите акціонерне товариство «Прогрес» утворено шляхом приватизації з державного підприємства. Статутний фонд становить 8643252 грн. Частка держави становить 25%, інші акції належать трьом фінансовим посередникам (32%) і дрібним акціонерам – фізичним особам, які мешкають по всій Україні і не мають великих пакетів акцій. Але дрібні акціонери (4% голосуючих акцій) дали доручення на представництво голові спостережної ради.

Головою правління був колишній директор державного підприємства, який у нових умовах не зміг себе проявити і загальні збори відправили його у відставку.

Загальні збори доручили спостережній раді знайти і призначити голову правління.

Які вимоги повинна пред'явити спостережна рада кандидату на голову правління? Що являє собою контракт з головою правління? Які зобов'язання і права мають бути закладені в контракт з головою правління? Чи потрібно викладати перелік умов для припинення контракту? Які повноваження повинна мати спостережна рада для впливу на виконавчий орган?

Ситуаційна вправа 16

Відкрите акціонерне товариство «Моноліт» утворено шляхом приватизації з державного підприємства. Статутний фонд становить 867253 грн. У ВАТ сильна позиція трудового колективу, переважна частина якого є акціонерами цього товариства. Вони утримують 52% статутного фонду. Частки держави немає, частина акцій належить двом інвестиційним фондам (44%), інші – дрібним акціонерам – фізичним особам, які мешкають по всій Україні.

В обраній загальними зборами спостережній раді (7 осіб) є представники акціонерів – членів трудового колективу (4 особи) та фінансових посередників (3 особи). Зі складу вибув 1 акціонер – член трудового колективу. Існує протиріччя інтересів, і за відсутності 1 члена спостережної ради від акціонерів членів трудового колективу прийняти рішення неможливо.

Яким чином слід здійснити оптимізацію діяльності спостережної ради? Чи можуть члени трудового колективу – не акціонери брати участь у роботі спостережної ради? Які дії повинні бути здійснені для підвищення ефективності управління в цій корпорації?

Ситуаційна вправа 17

Відкрите акціонерне товариство «Практика» утворено шляхом приватизації з державного підприємства. Статутний фонд становить 2987262 грн. АТ в основному випускає традиційну продукцію – сільськогосподарське обладнання, якому все більшу конкуренцію складають зарубіжні конкуренти.

Працівники підприємства утримують 4 % статутного фонду. Частка держави становить 17 % , частина акцій належить двом інвестиційним фондам (43 %), інші – дрібним акціонерам - фізичним особам, які мешкають по всій Україні.

Власний капітал АТ представлений у вигляді різних основних та оборотних фондів. На балансі в АТ є стадіон, 2 гуртожитки, поліклініка, недобудований міст. Значна частка обладнання зношена і показники діяльності надзвичайно погані. На це також впливають великі невиробничі витрати з утримання соціальної сфери.

Чи можна здійснити оптимізацію діяльності АТ? Які організаційно-економічні заходи потрібно провести для оздоровлення АТ?

Ситуаційна вправа 18

Відкрите акціонерне товариство «Сільгоспмаш» утворене шляхом приватизації з державного підприємства. Статутний фонд становить 6987258 грн. АТ в основному випускає традиційну продукцію – сільськогосподарське обладнання, якому все більшу конкуренцію складають зарубіжні конкуренти.

Працівники підприємства утримують 7 % статутного фонду. Частка держави становить 27 % , інші акції належать трьом інвестиційним фондам (33 %). 40 % акцій належить дрібним акціонерам – фізичним особам.

Голова правління спільно з деякими членами спостережної ради провів додатковий випуск акцій у розмірі 15 % статутного фонду. Ці акції були викуплені сторонніми інвесторами, яких підтримали уповноважена особа від держави та акціонери-працівники. Це відповідно зменшило частку інвестиційних фондів і зменшило їх вплив на управління. Посередники намагаються оскаржити рішення голови правління в судовому порядку.

Чи можна було проводити додатковий випуск акцій у цьому випадку? Які бувають загальні причини додаткової емісії акцій? Як правильно здійснити додаткову емісію?

Ситуаційна вправа 19

Відкрите акціонерне товариство «Сяйво» утворене шляхом приватизації з державного підприємства. Статутний фонд становить 2616251 грн. АТ в основному випускає традиційну продукцію – меблі, і невеликі підприємства, а також зарубіжні фірми складають йому все більшу конкуренцію.

Працівники підприємства утримують значну частку статутного фонду. Частки держави немає, інші акції належать двом інвестиційним фондам (12 %), частина – дрібним акціонерам – фізичним особам, які мешкають по всій Україні.

В АТ було проведено загальні збори, на яких серед інших обов'язкових питань вирішувалися питання кардинальної реорганізації діяльності товариства. Це не задовольнило фінансових посередників, які мають свої окремі інтереси. Вони звернулися до суду, і збори були визнані недійсними, оскільки до порядку денного не було включено питання, що пропонувалися посередниками. Окрім того, у посередників були претензії до змісту звіту голови правління.

Чому суд підтримав посередників у цьому разі? Як організувати і правильно провести загальні збори? Якою може бути структура річного звіту голови правління?

Ситуаційна вправа 20

Відкрите акціонерне товариство «Топаз» утворено шляхом приватизації з державного підприємства. Статутний фонд становить 6988286 грн. АТ в основному випускає традиційну продукцію – емальований посуд, сантехніку, і в сучасних умовах невеликі підприємства складають усе більшу конкуренцію. Але підприємство намагається вистояти в конкурентній боротьбі.

Перспективи в АТ «Топаз» загалом непогані, воно розташоване в гарному місці, має хороше обладнання, є непоганий персонал. Тому є бажаючі викупити підприємство. Кілька потужних фінансових посередників намагаються скупити великі пакети акцій, і це може призвести до зміни контролю АТ. У цьому їм сприяє один з членів спостережної ради, обраний загальними зборами. Стан ускладнюється тим, що в АТ відсутнє положення про значну майнову угоду і заборону конкурентної діяльності всередині АТ.

Чи є обмеження в законодавчій базі України щодо купівлі значних пакетів акцій? Які законні заходи можна здійснити, щоб запобігти купівлі значних пакетів? Як запобігти конкурентній діяльності всередині АТ?

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008р. №514.
2. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991р. № 1560-ХІІ.
3. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991р. №1576-ХІІ.
4. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР.
5. Закон України «Про депозитарну систему України» від 6 листопада 2012р. №5178-VI.
6. Борщ О. Г. Капітал як економічна та фінансова категорія / О. Г. Борщ // Агроінком. – 2005. – № 7. – С. 32–35.
7. Борщ О. Г. Суть акціонерного капіталу та його використання в агропромисловому виробництві / О. Г. Борщ // Наук. вісн. НАУ. – 2005. – № 82. – С. 119–123.
8. Борщ О. Г. Використання облігаційних позик при формуванні структури капіталу акціонерних підприємств молочної галузі / О. Г. Борщ // Зб. наук. пр. Луганського НАУ. Серія «Економічні науки». – 2006. – № 62 (85) – С. 270–275.
9. Борщ О. Г. Методичні підходи до управління структурою капіталу акціонерних підприємств молочної галузі / О. Г. Борщ // Зб. наук. пр. Подільського державного агротехнічного ун-ту. – 2006. – Вил. 14. – Т. 2. – С.171–174.
10. Борщ О. Г. Тенденції у формуванні акціонерного капіталу молокопереробних підприємств / О. Г. Борщ // Наук. вісн. НАУ. – 2006. – Вил. 97. – С. 195–199.
11. Борщ О. Г. Методичні та практичні аспекти до управління структурою капіталу акціонерних молокопереробних підприємств / О. Г. Борщ // Облік і фінанси АПК. – 2007. – № 8–10. – С. 110–115.
12. Борщ О. Г. Дивідендна політика як інструмент управління капіталом акціонерного товариства / О. Г. Борщ // Зб. наук. пр. Вінницького держ. аграр. ун-ту. – 2008. – Вил. 36. – С. 273–276.
13. Волощенко Л. М. Актуальні проблеми розвитку посередництва на фінансовому ринку України / Л. М. Волощенко, Л. В. Козина // Економічний простір. – 2009. – № 21. – С. 199–205.
14. Горбатенко В. Акціонерні товариства: життя за новими правилами / В. Горбатенко // Круглий стіл. – 2003. – № 4(7). – С. 11–14.
15. Гудзь О. Є. Корпоративне управління : навч. посіб. / О. Є. Гудзь. – К. : Державний університет телекомунікацій, 2014. – 123 с.
16. Давиденко Н. М. Корпоративне управління : навч. посіб. / Н. М. Давиденко, А. В. Буряк. – К. : ЦП «Компринт», 2015. – 346 с.
17. Девіс С. М. Боротьба за вдосконалення всесвітнього корпоративного управління / С. М. Девіс // Екон. реформи сьогодні. – 1999. – № 25. – С. 6–11.
18. Дем'яненко П. В. Вдосконалення управління акціонерними товариствами / П. В. Дем'яненко // Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – Вип. 41. – К.,

2000. – С. 44–47.

19. Дем'яненко П. В. Роль акціонерної форми господарювання в розвитку ринкових відносин / П. В. Дем'яненко // Теорії мікро- та макроекономіки. – Вип. 3. – 2000. – С. 74–79.

20. Євтушевський В. А. Основи корпоративного управління: навч. посіб. / В. А. Євтушевський. – К. : Знання-Прес, 2002. – 317 с.

21. Євтушевський В. А. Корпоративне управління : підручник / В. А. Євтушевський. – К. : Знання, 2006. – 406 с.

22. Євтушевський В. А. Стратегія корпоративного управління / В. А. Євтушевський, К. В. Ковальська, Н. В. Бутенко. – К. : Знання, 2007. – 287 с.

23. Задихайло Д. В. Корпоративне управління : навч. посіб. / Д. В. Задихайло, О. Р. Кібенко, Г. В. Назарова. – Х. : Еспада, 2003. – 688 с.

24. Ігнат'єва І. А. Корпоративне управління : підручник / І. А. Ігнат'єва, О. І. Гарафонова – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 600 с.

25. Камінський А. Б. Оптимізація інвестиційного портфеля на вторинному ринку акцій України / А.Б. Камінський, А.Т. Кияк, О.П. Шепелява. – К. : Рант, 2000. – 48 с.

26. Козаченко Г. В. Корпоративне управління : підруч. / Г. В. Козаченко, А. Е. Воронкова. – К. : Лібра, 2004. – 368 с.

27. Кушнірук В. С. Корпоративне управління: опорний конспект лекцій для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування» / В. С. Кушнірук. – Миколаїв : МНАУ, 2015. – 139 с.

28. Штерн Г. Ю. Корпоративне управління : навч. посіб. / Г. Ю. Штерн. – Харків ХНАМГ, 2009. – 278 с.

29. Шморгун Л. Г. Корпоративне управління. навч. посіб. / Л. Г. Шморгун, Є. В. Редзюк. – К. : ВПЦ Київський університет, 2012. – 247 с.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Модуль 1. Суть корпоративного управління та економічна роль господарських товариств.....	4
Тема 1. Суть і поняття корпоративного управління.....	4
Тема 2. Господарські товариства як об'єкт корпоративного управління.....	12
Тема 3. Місце корпоративного сектора в сучасних світових соціально-економічних системах.....	20
Тема 4. Основні риси сучасного корпоративного управління.....	28
Тема 5. Акціонерні товариства в Україні: їх суть та види.....	35
Тема 6. Управління капіталом у корпораціях. Корпоративні цінні папери....	41
МОДУЛЬ 2. Зовнішня сфера корпоративного регулювання.....	49
Тема 7. Державне регулювання корпоративного сектора.....	49
Тема 8. Роль депозитарної системи в корпоративному регулюванні.....	56
Тема 9. Управління рухом акцій на первинних і вторинних ринках.....	63
Тема 10. Фінансові посередники в системі корпоративного управління.....	71
МОДУЛЬ 3. Внутрішня сфера корпоративного управління.....	78
Тема 11. Організаційні засади корпоративного управління.....	78
Тема 12. Внутрішньокорпоративна система управління.....	85
Тема 13. Основні елементи регулювання виробничої та фінансової діяльності корпорації.....	91
Тема 14. Особливості антикризового корпоративного управління.....	97
Ситуаційні вправи для практичних занять.....	104
Перелік рекомендованих джерел.....	112

Навчальне видання

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

Методичні рекомендації

Укладач: **Кушнірук Віктор Степанович**

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 7,2.
Тираж 5 прим.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.